

บทที่ 4

ตำราของสืบะวัยฮุ

ตำราของสืบะวัยฮุ เป็นตำราที่ประพันธ์ขึ้นในด้านที่เกี่ยวกับหลักไวยากรณ์อาหรับ เป็นตำราปฐมภูมิ (ตำราแม่) และครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา การเสนอประเด็นปัญหาหลักไวยากรณ์ในตำราของท่านนั้นมีหลักฐานจากอัลกุรอาน อัลหะคิษ บทกวีและคำสุภาษิตอาหรับตามสายรายงานที่สนับสนุน เป็นตำราที่มีอิทธิพลด้านวิชาความรู้ต่ออุละมาอ์ทั้งโลกตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ตำราของท่านยังคงมีการเก็บรักษาไว้อยู่ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการคัดสำเนา หรือการจัดพิมพ์

4.1 ความสำคัญของตำรา

ตำราของสืบะวัยฮุ เป็นตำราที่เป็นที่รู้จักกันมาเป็นเวลาช้านานจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบันทั่วโลกยังคงรู้จัก อัลกิตาบ(الكتاب)หรือ กิตาบสืบะวัยฮุ (كتاب سيبويه) กันอยู่ และจากการไม่ต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ระบุว่า สืบะวัยฮุไม่ได้ตั้งชื่อตำราของท่านนั้นไว้อย่างชัดเจนเหมือนบรรดาอุละมาอ์ร่วมสมัยและสมัยก่อนหน้าท่าน ซึ่งส่วนใหญ่่มักจะได้ตั้งชื่อตำราของตัวเองไว้อย่างชัดเจน เช่น ตำราของอิซา เบ็น อุมร์ที่ได้ตั้งชื่อว่า อัลอิกมาล (الإكمال) และตำราอัลอัยน (العین) ของอัลเคาะลิล เป็นต้น

อับดุลสลาม ฮารูน ผู้ทำการตรวจทานพิสูจน์ (ตะห์กิก) ตำราของสืบะวัยฮุได้กล่าวว่า อาจเป็นไปได้ว่า สืบะวัยฮุมีความเร่งรีบตั้งชื่อตำราของท่านนั้นว่า อัลกิตาบ เพราะท่านเสียชีวิตในวัยหนุ่มเกินไปจึงไม่สามารถที่จะทำการทบทวน และพินิจวิเคราะห์ตำราอย่างทั่วถึง ด้วยเหตุดังกล่าวตำราของท่านจึงไม่มีคำนำและคำลงท้ายทั้งๆที่ความสามารถและความประเสริฐของท่านนั้นยังคงมีอยู่ (Sibawayh, 1408 : 1/24)

ข้อคิดของตำราของท่าน คือ เป็นตำราที่มีชื่อเสียง มีความประเสริฐ เป็นตำราที่ครอบคลุมทางด้านเนื้อหาเกี่ยวกับหลักไวยากรณ์สำหรับบรรดาผู้ศึกษาและอุละมาอ์ โดยเฉพาะอันนะหฺวียูน มีรายงานจากเมืองบัสเราะฮฺว่า มีบุรุษท่านหนึ่งได้อ่านตำราของสืบะวัยฮุ และเมื่อเริ่มอ่านตำรานั้นทำให้เขาทราบทันทีว่า ตำรานั้น เป็นของสืบะวัยฮุ และเมื่อเขาได้อ่านไปครึ่ง หนึ่งของตำรานั้น บุรุษท่านนั้น ก็ยังมีความมั่นใจทันทีว่า กิตาบนั้น เป็นของสืบะวัยฮุ (al-Sirāfiy, 1374 : 50)

อุลละมาอูได้ตั้งชื่อตำราของสีบะวัยฮูว่า คัมภีร์แห่งหลักไวยากรณ์ (قرآن النحو) มาเป็นเวลาช้านาน (Abū al-Tayyib,1375 : 65) ในสายรายงานที่เป็นแปลกใจสายรายงานหนึ่งกล่าวว่า มีชายคนหนึ่งในบรรดาอันนะหะวียฺแห่งอันดาลูเซีย คือ อับดุลลอฮฺ เป็น มุฮัมมัด เป็น อิซา ท่านได้อ่านตำราของ สีบะวัยฮูหนึ่งจบภายในเวลา 15 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เท่ากับท่านอ่านอัลกุรอานหนึ่งจบเช่นกัน (al-Suyūṭiy,1326 : 2/89)

ตำราของสีบะวัยฮูถูกจัดอยู่ในชั้นระดับดีและเป็นตำราที่ได้รับการยอมรับจากบรรดาอุลละมาอู ดังที่อะบู อุมร์ อัลญูรียฺกล่าวว่า ฉันได้วินิจฉัยปัญหาฟิกฮฺให้แก่ผู้คนทั่วไปด้วยการอาศัยยึดเอาตำราของสีบะวัยฮูเป็นตัวช่วยมาตั้ง 30 กว่าปีแล้ว (al-Zajājiy,1404 : 251)

อิมาม อัญญาอะบะรียฺกล่าวว่า ฉันได้พูดคุยกับมุฮัมมัดยะซิด ด้วยความประหลาดใจและตกตะลึงพร้อมทั้งฉันเอนิ้วชี้ชี้ไปที่ใบหูของฉันพร้อมทั้งกล่าวว่า “ อัลญูรียฺได้วินิจฉัยปัญหาฟิกฮฺโดยอาศัยตำราของสีบะวัยฮูในขณะที่อะบู อุมร์เป็นนักหะดีษได้อย่างไร ? เมื่อท่านศึกษาดำราของสีบะวัยฮู ท่านจึงมีความเข้าใจในศาสตร์ของหะดีษกระนั้นหรือ ! ในขณะที่ตำราของสีบะวัยฮูนั้น เป็นตำราที่ได้รับการพิจารณา และตรวจสอบโดยคณะของบรรดาอุลละมาอู ” (Sibawayh,1408 : 1/24)

4.2 ที่มาของตำรา

เป็นที่ทราบกันในประวัติศาสตร์ว่า สีบะวัยฮูได้สืบทอดความรู้จากอัลเคาะลีลและจากบรรดาคณาจารย์ของท่าน เช่นเดียวกับที่ท่านได้รับความรู้จากบรรดาอุลละมาอูก่อนหน้าอัลเคาะลีล ผู้ซึ่งประพันธ์ตำราด้านหลักไวยากรณ์ หรือจากผู้ที่ได้รับรายงานจากพวกเขาเหล่านั้น โดยที่ไม่มีความประหลาดใจใดๆ หากจะมีการพบหลักฐานในสิ่งดังกล่าว ดังที่อิบนุ อันนะดีมได้เล่าว่า :

" قَرَأْتُ بِحِطِّ أَبِي الْعَبَّاسِ ثَعْلَبٍ : اجْتَمَعَ عَلَيَّ صُنْعَةَ كِتَابِ سَيِّوَيْهِ اِثْنَانِ وَأَرْبَعُونَ
إِنْسَانًا مِنْهُمْ سَيِّوَيْهِ، وَالْأَصُولُ وَالْمَسَائِلُ لِلخَلِيلِ "

ความว่า : “ ฉันได้อ่านงานเขียนจากลายมือ¹²²ของอะบี อัลอับบาส ษะอูลัษว่า มีการชุมนุมผู้คนจำนวน 42 คนในการเขียนตำราของสีบะวัยฮู และหนึ่งในจำนวนคนเหล่านั้น คือ สีบะวัยฮูเอง โดยที่รากฐาน (الأصول) และปัญหาต่างๆ (المسائل) นั้น เป็นของอัลเคาะลีล ” (Ibn al-Nadīm,1348 : 76)

¹²² หมายถึง ตำราของสีบะวัยฮูที่คัดลอกโดยอะบู อัลอับบาส

" نَظَرْنَا فِي كِتَابِ سَيِّوِيهِ فَوَجَدْنَاهُ فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي يَسْتَحِقُّهُ وَوَجَدْنَاهُ أَلْفَاظُهُ مَحْتَاجٌ إِلَى عِبَارَةٍ وَإِضَاحٍ؛ لِأَنَّهُ كِتَابٌ أَلْفَ فِي زَمَانٍ كَانَ أَهْلُهُ يَأْلَفُونَ مِثْلَ هَذِهِ الْأَلْفَاظِ فَأَخْضِرَ عَلَيَّ مَذَاهِبِهِمْ "

ความว่า : “ เราได้พินิจสำนวนในตำราของสืบะวัยฮุนั้น เราพบว่าประโยคบางส่วนนั้นมีสำนวนที่เหมาะสมกับสถานที่ของมัน และบางถ้อยคำนั้น จำเป็นต้องมีการคำอธิบาย ทั้งนี้ เพราะตำราของท่านนั้น เป็นตำราที่ได้ประพันธ์ขึ้นในยุคสมัยที่นักประพันธ์ตำราต่างใช้สำนวนในรูปแบบเช่นนี้กัน ซึ่งต่างเจาะจงแต่งตำราตามรูปแบบของสำนักที่ตนสังกัด ” (al-Khatib,1422 : 1/179)

อะบู ญะอ์ฟัร อับดุลฮะซิบ ได้รายงานว่า :

" وَرَأَيْتُ عَلِيَّ بْنَ سُلَيْمَانَ يَذْهَبُ إِلَى غَيْرِهِ. قَالَ ابْنُ كَيْسَانَ، قَالَ : عَمِلَ سَيِّوِيهِ كِتَابًا عَلَى لُغَةِ الْعَرَبِ وَخَطَبِهَا وَبَلَاغَتِهَا، فَجَعَلَ فِيهِ بَيِّنًا مَشْرُوحًا، وَجَعَلَ فِيهِ مُشْتَبِهًا؛ لِيَكُونَ لِمَنْ اسْتَنْبَطَ وَنَظَرَ فَضْلًا بِالْقُرْآنِ "

ความว่า : “ และฉันเห็นอะลี เป็น สุลัยมาน ได้อ่านประโยคหนึ่งในตำราของสืบะวัยฮุน แต่ท่านกลับเข้าใจไปอีกอย่าง¹²³ ท่านอับดุลไกซานกล่าว ท่านสุไลมานกล่าวว่า สืบะวัยฮุนได้เขียนตำราด้วยภาษาอาหรับ พุคคฺยภาษาอาหรับและด้วยความวาทศิลป์แห่งอาหรับ ซึ่งท่านทำให้นำคำรานั้น เป็นความประจักษ์ไฉน ความคล้ายคลึง เพื่อให้บรรดาผู้นำเหตุผลและพินิจสังเกตนั้น มีความประเสริฐ ” (Sibawayh,1408 : 1/32)

สิ่งที่อะลี เป็น สุลัยมาน ได้กล่าวไว้นั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะตำราของสืบะวัยฮุนเป็นตำราที่ถูกแต่งขึ้นด้วยความสามารถ ความมีระดับและความประเสริฐของผู้แต่ง (สืบะวัยฮุน) ซึ่งท่านมีเจตนาและประสงค์ที่จะสะท้อนความรู้ และวาทศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภาษาอาหรับ หากตำราของ สืบะวัยฮุนไม่มีคำที่ซับซ้อน หรือ สำนวนที่ซับซ้อนอยู่ แน่แน่นอนทุกคนที่ศึกษาในตำราของท่านนั้น จะได้รับความรู้อย่างเท่าเทียมกันหมดและผู้ศึกษานั้นจะได้รับความประเสริฐทางภาษาอาหรับนั้นไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ที่จะศึกษาความรู้ในตำราของสืบะวัยฮุนนั้น ถือว่าไม่ใช่เป็นเรื่องที่ง่ายด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาและต้องพินิจพิจารณาสังเกตอย่างละเอียดถี่

¹²³ ไม่ตรงกับความหมายผู้ที่เขียนต้องการในประโยคนั้น

ถ้อยคำที่บรรดาอุละมาอ์ทั้งอัลตุฆะมาวียะและอันนะหะวียะได้พินิจพิจารณาคำราชของท่าน โดยไม่มีความรู้สึกเบื่อหน่าย เพราะยังได้สังเกตและพิจารณามากเท่าใด ยิ่งได้รับความรู้ที่ลึกล้ำและกว้างขวางมากขึ้นเท่านั้น

4.6 คุณค่าของตำรา

ตำราของสือชะวัยฮุได้เป็นที่ประจักษ์ และมีอิทธิพลต่ออุละมาอ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทว่าตำราต่างๆ นั้นย่อมมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่ไม่ดีเทียบกันเสมือนคนมีดีและไม่ดี แต่ตำราของสือชะวัยฮุ ถือว่าเป็นตำราที่มีโชคดีที่บรรดาอุละมาอ์ได้ให้ความสำคัญและความสนใจเป็นอย่างมาก นักประวัติศาสตร์ได้กล่าวถึงตำราของสือชะวัยฮุไว้ว่า ตำราชของท่าน ได้มีการศึกษา การสังเกต การอธิบาย การพิสูจน์ มีการเก็บรักษาดูแลอย่างดีและได้ตีพิมพ์นับจากตั้งแต่ตำราได้ปรากฏออกมาสู่สายตาผู้คนตลอดจนถึงในศตวรรษที่ 9 ของปีอิหฺเราะฮ์ศักราช มีอุละมาอ์กลุ่มหนึ่งได้แต่งตำราต่างๆ เพื่อเป็นตำราที่อธิบาย หรือเพิ่มเติมตำราชของท่านในลักษณะที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ตำราอธิบายโคลงกวีของสือชะวัยฮุ (شرح أبيات سيويه) หรือ ตำราอธิบายคำแสดงในตำราชของสือชะวัยฮุ (شرح الشواذ لكتاب سيويه) หรือ ตำราที่แต่งขึ้นเพื่อมาหักล้างข้อโต้แย้งที่มีต่อตำราชของสือชะวัยฮุ หรือตอบโต้กับตำราที่โต้แย้งกับตำราชของท่าน

4.7 ตำราที่มีการอ่านและศึกษาวิเคราะห์โดยบรรดาอุละมาอ์

หลังจากสือชะวัยฮุประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาภาษาอาหรับและได้มีบทบาทด้านงานเขียนตำรา ท่านได้สร้างผลงานอันโดดเด่น ซึ่งเป็นผลงานที่เป็นประโยชน์อย่างมากแก่บรรดาอุละมาอ์ที่ร่วมสมัยและบรรดาอุละมาอ์ในยุคต่อมา ซึ่งเป็นผลงานที่ท่านมีเจตนา และมีความตั้งใจจะให้เกิดขึ้นตามที่เห็นว่า ท่านเขียนตำราโดยใช้สำนวนที่ยาก หรือ มีความซับซ้อน จนกระทั่งบรรดาอุละมาอ์เกิดความสนใจที่จะศึกษา อ่าน วิเคราะห์ อธิบาย สรุปและย่อความ (اختصار) หรือสรุปตำราที่อธิบายตำราชของสือชะวัยฮุ ดังนั้นอุละมาอ์ที่อ่านและศึกษาอย่างพินิจวิเคราะห์ตำราชของสือชะวัยฮุในยุคแรกๆ นั้นมีดังนี้

1 อะบู อัลหะสัน อะลี บิน หัมชะฮ์ อัลกิสายีย์ ท่านเป็นหนึ่งในบรรดาผู้นำ (อิมาม) ของชาวเมืองกูฟะฮ์ รายงานจากอะบู นัศร อัลบาสิตีย์กล่าวว่า :

"حَمَلْتُ الْكِتَابِيَّ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ الْأَخْفَشِ حَمْسِينَ دِينَارًا وَقَرَأَ عَلَيْهِ كِتَابَ سَيَّوِيهِ سِرًّا"

ความว่า : “ ท่านอัลกิสายีย์ได้นำเงิน 50 ดินาร์มอบให้แก่อะบู อัลหะสัน อัลอัคฟิซ เพื่อให้อะบี อัลหะสันช่วยอ่านตำราสืบะวัยสุให้ท่านฟังเป็นการลับ” (Abū al-Ṭayyib,1375 : 74)

รายงานจาก อะบู อัลหะสัน อัลอัคฟิซเล่าว่า :

” حَاجَبِي الْكِسَائِيَّ إِلَى الْبَصْرَةِ فَسَأَلَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْهِ أَوْ أُفْرِّئَهُ كِتَابَ سَيَّبِيهِ، فَفَعَلَ فَوَجَّهَهُ
إِلَى خَمْسِينَ دِينَارًا ”

ความว่า : “ ท่านอัลกิสายีย์ได้มาหาฉันที่เมืองบัสเราะฮฺ เพื่อให้ฉันอ่านตำราสืบะวัยสุให้แก่ท่าน หรือ ท่านจะอ่านให้แก่ฉัน ดังนั้น ท่านจึงมอบเงินจำนวน 50 ดินาร์ให้แก่ฉัน ” (al-Sirāfiy,1374 : 51)

ในคำนำตำราของสืบะวัยสุที่ตรวจทานพิสูจน์โดย ฮารูน อับดุลสลามกล่าวว่ อะบู ญะฮุฟุร ได้รายงานว่ อันนะหฺวียูนบางท่านนั้น ได้รายงานว่ ท่านอัลกิสายีย์ได้อ่านตำราของสืบะวัยสุกับอะบู อัลหะสัน อัลอัคฟิซและท่าน ได้มอบเงินให้แก่อะบู อัลหะสันจำนวน 200 ดินาร์ (Sibawayh,1408 : 1/8)

อีกรายงานหนึ่งจากมุฮัมมัด เป็น สล่ำมเล่าว่ ฉันได้รับรายงานจากอะบู อัลหะสัน อัลอัคฟิซเล่าว่ ฉันได้ศึกษาอ่านตำราของสืบะวัยสุกับอัลกิสายีย์ในครั้งหนึ่ง และท่านได้มอบเงินให้แก่ฉันจำนวน 70 ดินาร์ (Yaqūt,n.d. : 16/122) และอัลกิสายีย์ได้กล่าวต่ออะบู อัลหะสันว่ ดัวบทในตำราเล่มนี้ ฉันไม่เคยได้ฟัง เจ้าจงคัดลอกมันให้ฉันด้วย หลังจากนั้นอัลอัคฟิซก็ได้คัดสำเนาตัวบทนั้นให้แก่เขา

สายรายงานทั้งหมดนี้ เป็นหลักฐานที่บ่งชี้ว่ อะบู อัลหะสัน อัลอัคฟิซ เป็นบุคคลแรกที่ได้้อ่านตำราของสืบะวัยสุ ส่วนการอ่านของท่านให้แก่อัลกิสายีย์โดยเป็นการลับนั้น อาจเป็นไปได้ว่ อัลกิสายีย์ไม่่อยากเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบว่ เขาได้ศึกษาความรู้ในตำราของสืบะวัยสุ เนื่องจากเขาเคยโต้แย้งในประเด็นหลักไวยากรณ์กับสืบะวัยสุมาแล้วก่อนหน้าก่อนที่เขาจะศึกษาตำราของสืบะวัยสุ

2 อะบู นูวาส เป็น อัลหะสัน เป็น ฮานีอู สิ้นชีวิตปี ค.ศ. 811 ท่านเป็นนักกวีที่รวมสมัยกับสืบะวัยสุและกำเนิดที่เมืองอาห์วาซ ซึ่งเป็นเมืองเดียวกับสืบะวัยสุกำเนิด มีรายงานว่ อะบู นูวาสได้ทำการศึกษาคำราของสืบะวัยสุ (al-Anbāriy,1966 : 97)

3 อะบู ชะกาเรีย ยะห์ยา เป็น ชัยยาค อัลฟิรรออู มีสายรายงานว่าในขณะที่ท่านเสียชีวิต ปรากฏว่าได้ศรัษะของท่านมีตำราของสี่บะวัยสุเก็บไว้อยู่ (Abū Ṭayyib,1375 : 87)

4 อะบู ชัยคุ อัลอันศอริย์ สิ้นชีวิตปี 215 ฮ.ศ. รายงานจากอัลญุมัยกักล่าวว่ อะบู ชัยคุ อัลอันศอริย์ได้พินิจวิเคราะห์ตำราสี่บะวัยสุและกล่าวว่า เด็กคนนี้ (สี่บะวัยสุ) ได้รับรายงานด้านภาษาอาหรับมากที่สุด และฉันถามเขา (อัลญุมัยกัถามอะบู ชัยคุ) ว่า เขา (สี่บะวัยสุ) ได้รับรายงานจากท่านอย่างมากมายนั้นเป็นความจริงหรือ ? อะบู ชัยคุตอบว่า จริง ฉัน (อัลญุมัยกั) กล่าวว่า เจ้าจงยอมรับ เป็นความจริงเถิดว่าเขา (สี่บะวัยสุ) ได้รับการสืบทอดจากท่านและคนอื่นๆอีกเช่นกันด้วย (Abū al-Ṭayyib,1375 : 76)

5 อะบู อุมัรฺ สอติห เป็น อิสหาก อัลญุมัยกั สิ้นชีวิตปี 225 ฮ.ศ. และอุษมาน อัลมาซิเนีย สิ้นชีวิตปี 249 ฮ.ศ. ท่านทั้งสองได้อ่านตำราของสี่บะวัยสุกับอัลอัคฟิซ และอัลญุมัยกั ได้ร่วมสมัยกับยูนุส เป็น หับบิบ อาจารย์ของสี่บะวัยสุ แต่ไม่ได้พบเจอกับสี่บะวัยสุด้วยตนเอง (al-Sirāfiy,1374 : 72)

6 อะบู หาดิม อัสนะญิสตานียฺ สิ้นชีวิตปี 250 ฮ.ศ. ได้อ่านตำราของสี่บะวัยสุกับอัลอัคฟิซสองครั้ง หลังจากนั้นได้อ่านกับอัลมาซิเนีย อัลอับบาส เป็น อัลพะริญญ์ อรรียาชีย (al-Anbāriy,1966 : 262) หลังจากนั้นอะห์มัด เป็น ญะอฺฟิร อัลคัยนุรียฺได้อ่านต่อกับอะบู หาดิม อัสนะญิสตานียฺ (al-Suyūtiy,1326 : 130)

7 อะบู มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ เป็น มุฮัมมัด เป็น ฮารูน อัตเตาว์ชียฺ ได้ศึกษาและพินิจวิเคราะห์ตำราของสี่บะวัยสุกับอัลญุมัยกั

8 บุคคลสำคัญในบรรดาผู้ที่ได้วิเคราะห์ตำราของสี่บะวัยสุเช่นกัน คือ อะบู อุษมาน อัมรฺ เป็น บะห์รฺ อัลญาหิซฺ เสียชีวิตปี 200 ฮ.ศ. และมุฮัมมัด เป็น อับดุลมะลิก อัชชะญูค สิ้นชีวิตปี 233 ฮ.ศ.

อัลญาหิซฺกล่าวว่า ฉันประสงค์จะไปเยือน มุฮัมมัด เป็น อับดุลมะลิก และฉันได้จัดหาสิ่งของเพื่อเป็นของขวัญที่จะมอบให้แก่ท่าน ซึ่งฉันเห็นว่าไม่มีสิ่งใดที่ยิ่งดีไปกว่าตำราของสี่บะวัยสุ ดังนั้น ฉันจึงกล่าวแก่ท่านว่า ฉันตั้งใจที่จะมอบของขวัญให้แก่ท่าน แต่ฉันเห็นท่านนั้นมีพร้อมทุกอย่างแล้ว และฉันเห็นว่าไม่มีสิ่งใดที่ดีกว่าตำราเล่มนี้ ซึ่งเป็นตำราที่ฉันซื้อมาจากอัลฟิรรออู (Yuqūt,.n.d : 16/123)

9 อัลมุบّرริค สิ้นชีวิตปี 285 ฮ.ศ. ได้อ่านหนึ่งในสามของตำราสี่บะวัยสุกับอัลญุมัยกั แต่ไม่ทันจบ ท่านอัลญุมัยกัได้เสียชีวิตก่อน หลังจากนั้นท่านได้อ่านต่อกับอัลมาซิเนีย (al-Zubaidiy,n.d. : 119)

มีรายงานว่า อัลมุบรริคได้อ่านตำราของสี่บะวัยสุกับอัลมาซินีในกลุ่มศึกษาหนึ่ง ซึ่งไม่มีบุคคลใดในกลุ่มนั้นที่เชี่ยวชาญมากกว่าอัลมุบรริค (al-Zubaidiy,n.d. : 108)

อัลมุบรริคมีความตั้งใจที่จะเสนอให้ อะบู อิศหาก อิบรอฮีม เป็น อัศสิรีย อัชชะญาญ เสียชีวิตปี 311 ฮ.ศ. อ่านตำราของชาวกุฟะฮ์ และอัชชะญาญซึ่งศึกษาความรู้จากอัลมุบรริคจนกระทั่งมีความโดดเด่นเหนือกว่าเพื่อนๆ และอัลมุบรริคได้อ่านตำราของสี่บะวัยสุให้แก่คนอื่นๆ จนกระทั่งอ่านให้แก่อิบรอฮีม (al-Zubaidiy,n.d. : 119) และอัลมุบรริคยังมีความเข้าใจในตำราของสี่บะวัยสุมากกว่าอะหมัด เป็น ชะหียา ชะอูดับ อัลกุฟีย เมื่อมีการถามอะบู อัคคัยนุรีย์ว่า มุฮัมมัด เป็น ชะซีด อันอันนะหฺรียฺว่า ท่านอัลมุบรริคมีความรู้เกี่ยวกับตำราของสี่บะวัยสุมากกว่าอะหมัด เป็น ชะหียา ชะอูดับได้อย่างไร ? ท่านอัลคัยนุรีย์ไม่มีความลังเลใจจึงตอบว่า เนื่องจากมุฮัมมัด เป็น ชะซีดได้อ่านตำราของสี่บะวัยสุกับบรรดาอุละมาอฺ ส่วนอะหมัด เป็น ชะหียา ได้อ่านตำรานั้นด้วยตนเองเพียงลำพัง (al-Zubaidiy,n.d. : 156)

10 ในหนังสือ ฎะาะบะกอดของอัชชูบัยคียฺ รายงานจากอัลบะฮุซัยยะและอัลมุสมะอียฺ ท่านทั้งสองกล่าวว่า เราได้เห็น มุฮัมมัด เป็น ญะซีด เป็นชายหนุ่มที่ได้มาศึกษาในกลุ่มของอะบี อุษมาน อัลมาซินี และเขาได้อ่านตำราของสี่บะวัยสุกับอะบู อุษมาน (al-Zubaidiy,n.d. : 108)

11 อะบู อะลี อะหมัด เป็น ญะอูฟิร อัคคัยนุรีย์ สิ้นชีวิตปี 289 ฮ.ศ. ท่านได้เดินทางไปยังบัศเราะฮ์ และเอาตำราของสี่บะวัยสุจากอัลมาซินี หลังจากนั้น ท่านได้เดินทางไปยังแบกแดด และอ่านตำราของสี่บะวัยสุกับอะบู อัลอับบาส อัลมุบรริค ซึ่งเป็นญาติกับชะอูดับและยังเป็นผู้นำทางแก่อะบู อะลี อะหมัด เป็น ญะอูฟิร อัคคัยนุรีย์ไปยังแบกแดด การเดินทางของท่านนั้นมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาดำราของสี่บะวัยสุกับอัลมุบรริค (al-Zubaidiy,n.d. : 243)

12 อิบนู คะรอสตุวัยฮ์ คือ อับดุลลอฮ์ เป็น ญะฟิร สิ้นชีวิต 258 ฮ.ศ. ท่านได้อ่านและศึกษาดำราของสี่บะวัยสุกับอัลมุบรริค เช่นเดียวกัน (al-Zubaidiy,n.d. : 127)

13 อะบู ญอฮิร อับดุลลอฮ์ เป็น อุมร์ อัลมุกรีย¹²⁴ ได้อ่านและศึกษาครั้งหนึ่งของตำรา สี่บะวัยสุกับอิบนู คะรอสตุวัยฮ์ (al-Zubaidiy,n.d. : 127)

14 อะบู อับดุลลอฮ์ มุฮัมมัด เป็น อับดุลลอฮ์ อัลกัรมานียฺ สิ้นชีวิต 329 ฮ.ศ. ท่านได้อ่านและศึกษาดำราของสี่บะวัยสุกับอัลมุบรริคจนจบเล่ม นอกจากนั้นยังทำการอธิบายโดยการวิเคราะห์อย่างละเอียด และมีแสดงเหตุผลประกอบด้วยการนำหลักฐานมาสนับสนุนตำรานั้น (Ibn al-Nadīm,1348 : 118) อะบู อะลี อิศมาอิล เป็น อัลกอสิม อัลกอสิยฺ อัลบัจดาอียฺ สิ้นชีวิตในปี 356 ฮ.ศ. ท่านได้ให้ความเห็นว่า : “ สำนักไวยากรณ์ของสี่บะวัยสุดีกว่าสำนักไวยากรณ์ของชาวกุฟะฮ์ ”

¹²⁴ อัลมุกรีย หมายถึง นักอ่านอัลกุรอานและช่วยสอนการอ่านให้คนอื่น

15 บุคคลที่ได้ศึกษาดำราของสี่บะวัยสุกับอัลมุบรัริดเช่นเดียวกันกับอุละมาอของท่านอื่นๆ คือ อะบู อัลหุสัยนุ มุฮัมมัด เป็น อัลวะลีด เป็น วุลาต สิ้นชีวิตปี 298 ฮ.ศ. (Sibawayh,1408 : 1/11)

16 หลังจากนั้นอะบู อัลกออิม ซึ่งเป็นบุตรของอะบู อัลหุสัยนุได้ทำการศึกษากับบิดาของท่าน ซึ่งเป็นตำราต้นฉบับที่เขาคัดสำเนาจากอัลมุบรัริด (Sibawayh,1408 : 1/11)

17 หลังจากนั้น อะบู อับดุลลอฮ์ มุฮัมมัดเป็น ขะห์ยา อรรีหีย์ เสียชีวิตในปี 352 ฮ.ศ.ได้อ่านและศึกษาดำราของสี่บะวัยสุกับอะบู อัลกออิม หลังจากนั้นท่านได้อ่านและศึกษาดำรานั้นจากอะบูอัลกออิมอ่านกับอะบูญะอ์ฟิร อะห์มัด เป็น มุฮัมมัดอันนุฮาซ จนกระทั่ง อิบน์ อัลฟูรฎีย์ กล่าวว่า มุฮัมมัดอรรีหีย์ได้ศึกษาดำราของสี่บะวัยสุจาก อิบน์ อันนุฮาซ (Ibn al-Furdiy,n.d. : 2/72)

18 อะบู ญะอ์ฟิร อะห์มัด เป็น อับดุลลอฮ์ เป็น มุสลิม เป็น กุตบะฮ์ สิ้นชีวิตปี 322 ฮ.ศ. ท่านเป็นผู้พิพากษาแคว้นอียิปต์ อาศัยอยู่ที่นั่นจนกระทั่งเสียชีวิต ได้อ่านและศึกษาดำราของบิดาทั้งหมด เช่นเดียวกันท่านได้อ่านและศึกษาดำราของสี่บะวัยสุจากบิดาของท่านเอง (al-Khatīb,1422 : 4/229)

19 มุฮัมมัด เป็น มูซา เป็น ฮาซิม อัลกูรฎูบีย์ สิ้นชีวิตปี 309 ฮ.ศ. ท่านได้เดินทางไปยังตะวันออก หลังจากนั้น ท่านได้อ่านศึกษา และคัดสำเนาต้นฉบับตำราของสี่บะวัยสุจากอะบู ญะอ์ฟิร อัคคัยนุรีย์ที่แคว้นอียิปต์ (Ibn al-Furdiy,n.d. : 2/21)

20 อะบู อักฎ็อยิบ อับดุลวะหีด เป็น อะลี อัลลุฆะมาะวีย์ สิ้นชีวิตปี 301 ฮ.ศ. ผู้แต่งตำรา มะรอตีบ อันนะหะวีฮีนได้กล่าวว่า :

" وَقَدْ رَأَيْتُ أَنَا أَجْزَاءَ كَثِيرَةً مِنْ كِتَابِ سَيْبُوَيْهِ خَمْسِينَ مَرَّةً "

ความว่า : “ ฉันเห็นเป็นประจักษ์ 50 ครั้ง ว่ากิตาบของสี่บะวัยสุนั้น มีมากมายหลายเล่ม (Abū al-Ṭayyib,1375 : 88)

21 อะบู สะอีด อัลหะสัน เป็น อับดุลลอฮ์ อัลสิรอฟีย์ สิ้นชีวิตปี 368 ฮ.ศ. ได้ทำการศึกษาร่วมตำราของสี่บะวัยสุกับอะบู บักรุ มุฮัมมัด เป็น อัลสิริย์ เป็น อัลสสะรอญู ถือกำเนิดชีวิตปี 316 ฮ.ศ. หลังจากนั้น ท่านได้ทำการศึกษาร่วมกับอะบู บักรุ เป็น มิบเราะมาน เสียชีวิตปี 345 ฮ.ศ. (al-Sirāfiy,1374 : 108)

แต่มีรายงานว่า อะบู บักรุ อัลมิบเราะมานจะไม่อ่านสอนตำราของสี่บะวัยสุให้แก่อะบูสะอีดอัลหะสันเป็น อับดุลลอฮ์ฟิง นอกจากต้องเสียค่าเล่าเรียนจำนวนเงิน 100 ดินาร์ (al-Suyūṭiy,1326 : 74)

ตำราของสืบะวัยฮุนั้น นอกจากมีการศึกษาอ่านและวิเคราะห์แล้ว ยังมีการแต่งตำราขึ้นมาอีก เพื่อทำการอธิบายตำราอีกด้วย ซึ่งเป็นตำราที่จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาด้านภาษาตามความมุ่งหมายของ สืบะวัยฮุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแต่งตำราเพื่อเสริมความเข้าใจและเพื่อการตีความเนื้อหาของตำราของสืบะวัยฮุ ซึ่งมีบรรดาอุละมาอูที่แต่งตำราเพื่อทำการอธิบายตำราของสืบะวัยฮุนั้นมีดังนี้

4.8 ตำราที่อธิบายเนื้อหาของตำราของสืบะวัยฮุโดยบรรดาอุละมาอู

นอกจากอุละมาอูจะให้ความสำคัญในการศึกษาทบทวน และการสังเกตตำราของสืบะวัยฮุแล้ว อุละมาอูยังได้ให้ความสำคัญในการแต่งตำราเพื่ออธิบาย สรุปรูป หรือ ย่อ ยิ่งไปกว่านั้น อุละมาอูบางคนได้ให้ความสำคัญกับตำราสืบะวัยฮุด้วยการแต่งตำราขึ้นมา เพื่อโต้ตอบ ตำราที่มีความเห็นขัดแย้งกับตำราของสืบะวัยฮุ

4.8.1 อุละมาอูที่เขียนหนังสืออธิบายตำราของสืบะวัยฮุ

สำหรับบรรดาอุละมาอูที่เขียนหนังสืออธิบายตำราของสืบะวัยฮุมีตามลำดับดังนี้

1 อะบู อัลหะสัน สะอิด เบ็น มัตอะคะฮุ ท่านเป็นลูกศิษย์ของสืบะวัยฮุ และได้เป็นผู้เขียนหนังสืออธิบายตำราสืบะวัยฮุในลักษณะการอธิบายแบบเชิงอรรถ (Sibawayh, 1408 : 1/37)

2 อะบู อุษมาน บักรุ เบ็น มุฮัมมัด อัลมาซันยี อัลบัสรียี (al-Suyūṭiy, 1326 : 203)

3 อะบู บักรุ เบ็น อาสะรอญ คือ มุฮัมมัด เบ็น อัลลิสรียี อัลบัฆดาดียี ท่านเป็นอาจารย์ของ อัลลิสรอฟียีและอรรูมานยี (Ibn al-Nadīm, 1348 : 85)

4 อะบู บักรุ มุฮัมมัด เบ็น อะติ เบ็น อิสมาอีล ท่านรู้จักกันในนามมิบเราะฮมาน ท่านได้เขียนหนังสืออธิบายตำราของสืบะวัยฮุโดยไม่ทันจบเล่ม ท่านก็เสียชีวิตเสียก่อน (al-Qaṭṭiy, 1374 : 3/109)

5 อิบนุคะรอศตุวัยฮุ คืออับดุลลฮุเบ็น ญะฮูฟีรุ เบ็น คะรอศตุวัยฮุ (Ibn al-Nadīm, 1348 : 75)

6 อะบู สะอิด อัลลิสรอฟียี หะสัน เบ็น อับดุลลฮุ เบ็น อัลมะรบาน อุละมาอูได้รายงานว่า ท่านได้เขียนหนังสืออธิบายตำราของสืบะวัยฮุในลักษณะที่เข้าใจง่ายและน่าชื่นชม และมีบรรดาอุละมาอูชื่นชมในงานของท่าน จนกระทั่งอะบู อะติ อัลฟาริสยีเกิดความอิจฉาต่อท่าน เนื่องจากการที่ท่านได้เขียนคำอธิบายที่เชิงอรรถนั้น เป็นการอธิบายที่ไม่มีใครอธิบายมาก่อน (al-Suyūṭiy, 1326 : 222) และยิ่งไปกว่านั้น อะบู อะติ อัลฟาริสยีและบรรดาอุละมาอูอื่นๆ ที่ร่วมสมัยกับอะบู อะตินั้น ต่างก็มีความอิจฉาต่อท่านเช่นกัน

7 อะบู อะลี อัลฟาริสีย์ อัลหะสัน เป็น อะห์มัด ได้เขียนหนังสืออธิบายในแบบเชิงอรรถคำร่าเช่นกัน (al-Suyūṭiy,1326 : 217)

8 อะห์มัด เป็น อับบาน เป็น สัยยิด อัลลุลูฆะเราะวีย อัลอันดะลุซียี (Sibawayh,1408 : 1/38)

9 อะบู อัลหะสัน อะรุมมานีย์ อะลี เป็น อีซา (al-Suyūṭiy,1326 : 444)

10 อะบู อัลอะอฺลาอฺ อัลมุอะรีย์ อะห์มัด เป็น อับดุลลอฮฺ เป็น สุไลมาน ได้เขียนหนังสืออธิบายครั้งหนึ่งของคำร่าสี่บะวัยฮฺ แต่ไม่สมบูรณ์ ท่านได้อธิบายประมาณ 50 กว่าหน้า (Sibawayh,1408 : 1/38)

11 อิบน์ อัลบาซิช ท่าน คือ อะบู อัลหะสัน อะลี เป็น อะห์มัด อัลฆอรนาฎีย์ (al-Suyūṭiy,1326 : 326)

12 อะบู อัลกอสิม มะห์มูด เป็น อุมร์ ญารุลลอฮฺ ซักมักชะรีย์กล่าวว่า เขาได้เขียนหนังสืออธิบายคำร่าของสี่บะวัยฮฺโดยการอธิบายคำ หรือ บทประพันธ์ของคำร่า นั้น (Ibn Khalkān,1967 : 2/81)

13 อิบน์ เคาะรูฟ ท่าน คือ อะบู อัลหะสัน อะลี เป็น มุฮัมมัด เป็น อะลี อัลอันดะลุซียี อัลอิซบีลีย์ ผู้แต่งคำร่า “ มัฟตะหฺ อัลอับวาบ ฟิ ชัรฮฺ ฆอวามียฺ อัลกิตาบ ” (مفتاح الأبواب في شرح غوامض الكتاب) (al-Suyūṭiy,1326 : 354) ซึ่งเป็นคำร่าที่เขียนอธิบายคำซับซ้อนที่มีอยู่ในคำร่าของสี่บะวัยฮฺ

14 อัศศิฟารุ ท่าน คือ อะบู อัลฟิฏล กอสิม เป็น อะลี อัลบะฆอฺลียูสีย์ กล่าวว่า เขาเขียนหนังสืออธิบายคำร่าของสี่บะวัยฮฺดีกว่าการอธิบายของคนอื่นๆ ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายที่ลักษณะตอบโต้การเขียนหนังสืออธิบายของอัชชะลูนีน ซึ่งเป็นคำร่าที่มีการตอบโต้เชิงตำหนิมากที่สุด (Hājiy Khalifah,1943 : 378)

15 อัชชะลูนีน อัลกะบิรฺ ท่าน คือ อะบู อะลี อุมร์ เป็น มุฮัมมัด อัลอิซบีลีย์ ได้เขียนหนังสืออธิบายคำร่าของสี่บะวัยฮฺในลักษณะเชิงอรรถ

16 อิบน์ อัลหาญิบ อะบู อัมร์ อุฆมาน เป็น อุมร์ อัลมิศรีย์ อัคคิมัชกี (Sibawayh,1408 : 1/39) เป็นผู้เขียนหนังสืออธิบายคำร่าของสี่บะวัยฮฺเช่นกัน

17 อิบน์ อัลหาญิบ ท่าน คือ อะบู อัลอับบาส อะห์มัด เป็น มุฮัมมัด อัลอิซบีลีย์ ท่านเป็นลูกศิษย์ของอัชชะลูนีน ได้เขียนหนังสืออธิบายคำร่าของสี่บะวัยฮฺ และได้แต่งคำร่าที่มีชื่อว่า อัลอิมลาอฺ ฟิ กิตาบสี่บะวัยฮฺ (الإملاء في كتاب سيويه) (al-Suyūṭiy,1326 : 156)

18. อัลเคาะฟาฟ ท่าน คือ อะบู บักรฺ เป็น ยะห์ยา อัลญะฆามีย์ อัลมาละกี ท่านเป็นลูกศิษย์ของอัชชะลูนีนเช่นกัน(al-Suyūṭiy,1326 : 207)

19. อิบน์ อัลบาฏอออิ ท่าน คือ อะบู อัลหะสัน อะลี เป็น มุฮัมมัด อัลกิตามีย์ อัลอิซบีลีย์ เป็นลูกศิษย์ของอัชชะลูนีน ได้เขียนหนังสืออธิบายคำร่าของสี่บะวัยฮฺ และได้แต่งคำร่า

ซึ่งเป็นคำราที่เขียนอธิบายคำราชของสี่บะวัยสุรวมกับคำราอธิบายของอัลสิรอฟีและคำราอธิบายของอิบนุ เคาะรุฟ ซึ่งถือเป็นคำราที่เขียนอธิบายที่ดีมากเล่มหนึ่ง (Sībawayh,1408 : 1/39)

20 อิบนุ อะบี อะเราะบิอู ท่าน คือ อะบู อัลหุสัยนุ อะบีคุดลอสฺ เป็น อะห์มัด อัลอิซบีลียฺ ท่านเป็นลูกศิษย์ของอัชชะลุบีน (al-Suyūṭiy,1326 : 319)

21 อะบู ญะฮุฟฟัร อะห์มัด เป็น อิบรอฮีม อัลฆอรนาฎียฺ ท่านได้เขียนหนังสืออธิบายคำราชสี่บะวัยสุในลักษณะเชิงอรรถ (al-Suyūṭiy,1326:319)126)

22 อะบู หัยย่าน อัลอันดาลูซีเย์ มุฮัมมัด เป็น ยูซุฟ ท่านได้สรุปคำราอธิบายของอัศฟีฟารุ ซึ่งเป็นคำราที่ถูกต้องชื่อว่า อัลอิศฟารุ อัลมุลกัลลือศ มิน ชัรฮิ สี่บะวัยสุ ลี อัศฟีฟารุ (الإصفار المخلص من شرح سيويه لأصفار) (Sībawayh,1408 : 1/39)

23 อะบู อัลอับบาส อะห์มัด เป็น มุฮัมมัด อัลอิตาบีเย์ อัลอันดาลูซีเย์ (al-Suyūṭiy,1326 : 167)

4.9 ประวัติการตีพิมพ์ของคำรา

การสืบค้นประวัติการตีพิมพ์เผยแพร่คำราชของสี่บะวัยสุมิได้จัดเป็นสิ่งที่ง่ายตาย แต่เป็นสิ่งที่ต้องสืบค้นการอธิบายเชิงวิชาความรู้และการศึกษาลักษณะการตีพิมพ์ที่ผู้ตีพิมพ์ได้ตีพิมพ์มากกว่าหนึ่งศตวรรษนับตั้งแต่ ค.ศ. 1888 จนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน ดังนั้นคำราชของสี่บะวัยสุ จึงได้แพร่หลายตามโรงพิมพ์ต่างๆ ในลักษณะแตกต่างกันดังนี้

4.9.1 การตีพิมพ์ครั้งแรก

นักบูรพาคี (Orientalist) ชาวฝรั่งเศส มีชื่อว่า Hartuig Derenbourg ¹²⁵ ท่านเป็นอาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันออก (ภาษาอาหรับ) ที่สถาบันภาษา ณ กรุงปารีส ซึ่งท่านได้ฟื้นฟูและตีพิมพ์คำราชของสี่บะวัยสุ

¹²⁵ ท่านได้เขียนชื่อของท่านเองในภาษาอาหรับว่า “حرتويغ دربنورج” Hartuig Derenbourg กำเนิด ค.ศ. 1844 ท่านได้ศึกษาภาษาอาหรับที่มหาวิทยาลัยเยอรมันจนกระทั่งเชี่ยวชาญ และได้ถูกแต่งตั้งเป็นอาจารย์ที่สถาบันภาษาตะวันออกกลาง ณ กรุงปารีส ค.ศ. 1879 หลังจากนั้นได้ถูกแต่งตั้งเป็นอาจารย์สถาบันการศึกษาชั้นสูง ค.ศ. 1885 และได้ปฏิบัติหน้าที่ในแผนกคำราชันฉบับ (المخطوطات) ที่หอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสหลายปี มีผลงานวิชาการด้านการพิสูจน์บทกลอนของอันนาบิเฆาะฮฺ คำราอัลอิติบารุของอุสามะฮฺ เป็น มุนกิดและคำราอันนุกัตอัลมิศริยะฮฺของอัลอัมมาเราะฮฺอัลละมะนีเย์เล่มที่สองจากคำราชันฉบับภาษาอาหรับที่อัลอิศกูรียาล (al-Dib,1413 : 1/213)

การตีพิมพ์ในครั้งนี้ ได้ตีพิมพ์ด้วยกันสองเล่ม เล่มแรกมีทั้งหมด 460 หน้าพร้อม กับคำนำที่เป็นภาษาฝรั่งเศสจำนวน 44 หน้า

การตีพิมพ์ในครั้งนี้ได้ตั้งชื่อตำรานั้นว่า กิตาบสึบะวัยสุ (كتاب سيويه) ซึ่งตำราที่มี ชื่อเสียงในเรื่องหลักไวยากรณ์อาหรับ และเป็นตำราที่รู้จักกันในปัจจุบันว่า อัลกิตาบ (الكتاب) ซึ่ง ท่าน Hartuig Derenbourg ได้ตรวจทานการตีพิมพ์ในกรุงปารีสที่โรงพิมพ์ อัลอามีย อัลอชรอฟ (مطبعة العامي الأشرف) ปี ค.ศ. 1881

Hartuig Derenbourg ได้กล่าวไว้ในตอนกลางของคำนำว่า ¹²⁶ “ตั้งแต่ ค.ศ. 1867 อาจารย์ของข้าพเจ้า Fleischer ¹²⁷ ได้ประกาศให้ทราบแก่บรรดาผู้มีชื่อเสียงว่า ลูกศิษย์ของข้าพเจ้า เป็นหนุ่มได้สืบสานเจตนารมณ์ของข้าพเจ้าในการดำเนินโครงการตีพิมพ์ตำราของ สึบะวัยสุตั้งแต่ เขาสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และแน่แท้อาจารย์ของข้าพเจ้า (อาจารย์เฟลชเชอร์) ได้ดูแล ฉันทอย่างเข้มงวดจนกระทั่งฉันก็มีโอกาสที่ดี จึงได้รวมหมวดหมู่เฉพาะเรื่องพหูพจน์ (الجمع) ในช่วง นั้นฉันได้ปฏิบัติหน้าที่รวบรวมตีพิมพ์ โดยที่ฉันมีจุดหมายก็เพื่อตรวจทานพิสูจน์ (تحقيق) ตำรา ของสึบะวัยสุไม่ว่าจะเป็นปัจจุบันหรืออนาคต (โลกนี้หรือโลกหน้า) และหากการปฏิบัติหน้าที่ของ ฉันทขาดตอนไม่ต่อเนื่อง ฉันทก็จะดำเนินการตีพิมพ์ต่อไป ถึงแม้ว่าการตีพิมพ์นั้นจะล่าช้าออกไป หลายปีก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้มนุษยย์ทั่วโลกได้เห็นว่าการตีพิมพ์ตำราของสึบะวัยสุนั้น ได้ดำเนินไป เกือบจะสมบูรณ์

ตำราเล่มแรกที่ได้ตีพิมพ์ออกมาครั้งหนึ่งนั้น ข้าพเจ้าได้รวบรวมตำราต้นฉบับเพื่อ ตีพิมพ์ด้วยความยากลำบาก จึงทำให้เกิดความล่าช้าอย่างมากที่จะพิมพ์เล่มที่สองต่อไป และเล่มที่ สองที่ได้ตีพิมพ์นั้น ได้ตีพิมพ์ในขณะที่การตีพิมพ์เล่มแรกยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เช่นเดียวกันข้าพเจ้า ได้ค้นคว้า ศึกษาชีวประวัติของสึบะวัยสุ และได้วิเคราะห์คำติชมและคำวิจารณ์อันเนื่องจากการที่ ท่านนั้น เป็นอันนะหะวียแห่งประวัติศาสตร์อันนะหะวียอาหรับที่บรรดาอุละมาฮฺคาดพิงถึง

สึบะวัยสุได้ทิ้งมรดก (ตำรา) นี้ไว้ เป็นคุณประโยชน์อันใหญ่หลวงในปัจจุบัน ไม่ ว่าตำรานั้น จะได้รับการสืบทอดอยู่จนถึงปัจจุบันโดยตรง หรือ โดยผ่านบรรดาอันอันนะหะวียผู้ เจริญรอยตามหลังสึบะวัยสุก็ตาม ซึ่งเป็นบรรดาท่านเหล่านั้นได้แทนที่สึบะวัยสุในเรื่องหลัก

¹²⁶ คำนำของคิเริน โบร์คเป็นภาษาฝรั่งเศส เป็นคำนำที่มีการแปลเป็นภาษาอาหรับ แปลโดยอับดุลหะมิด อัคควาคิลี อาจารย์คณะวรรณคดีอาหรับมหาวิทยาลัยโคโร เช่นเดียวกับ ดร. ยะห์ยา ฮุวัลดีย์ อาจารย์วิทยาลัยคารุลอูลุมได้ แปลคำนำเล่มที่สอง (Sibawayh, 1408 : 1/45)

¹²⁷ เฟลชเชอร์ เป็นลูกศิษย์ของคิสาซี เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเบอร์ลิน เกิดปี 1801 ค.ศ. เสียชีวิต 1888 ค.ศ. ได้ แต่งตำรา ตาริก อัลอาหรับ ก็อบละ อัลอิสลาม (تاريخ العرب قبل الإسلام) และได้แปลวรรณคดีบันลือสั้นเรื่องหนึ่ง พันราตรี (ألف ليلة وليلة) และตำราอื่นๆ

ไวยากรณ์ศาสตร์ทั้งตะวันออก ยุโรปและอื่นๆ โดยไม่มีบุคคลใดที่จะให้คำอธิบายวัยสุนั้นปรากฏเห็นได้ในขณะที่ข้าพเจ้าได้เห็นตำราของลูกศิษย์สี่บวชวัยสุหลายเล่มในช่วงเวลายาวนานของผู้ทำการตีพิมพ์และเผยแพร่ของบรรดาอูละมาอู ดังนั้นตำราของสี่บวชจึงได้ปรากฏเห็นก่อน ค.ศ. 150 ในช่วงกลางศตวรรษที่แปดของคริสต์ศักราช ซึ่งเป็นตำราหลักและเป็นตำราปฐมภูมิในด้านการศึกษาไวยากรณ์อาหรับ

ส่วนตำราของสี่บวชที่เป็นตำราต้นฉบับหลายส่วนนั้น ได้มีการเก็บดูแลรักษาเป็นอย่างดีที่ข้าพเจ้าได้พบเห็นในประเทศต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้น ได้มีการตรวจสอบด้วยความพยายามที่จะชี้ขาดจากบรรดาผู้ทรงมีเกียรติและผู้ทรงความรู้ แต่ส่วนใหญ่ตำราต้นฉบับที่พบเห็นนั้นไม่ค่อยจะเหมือนกับตำราต้นฉบับเดิม ซึ่งมีน้อยมากในประวัติศาสตร์คืออาหรับ

ในขณะที่ข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาดำราของสี่บวชกับกลุ่มอูละมาอู ฉันเห็นว่าตำรานั้นเต็มไปด้วยเชิงอรรถและมีผลการโต้แย้งในประเด็นต่างๆและครอบคลุมด้วยการสังเกตและอธิบายอย่างละเอียดตามเวลาที่แตกต่างออกไป ทั้งยังมีการเสริมแต่งเข้าไปในตำรานั้นด้วยหลักฐานที่มากขึ้นไป จนกระทั่งยากที่จะแยกแยะระหว่างหลักฐานดังกล่าว

Hartuig Derenbourg ได้กล่าวว่า ฉันได้รู้จักต้นฉบับตำราของสี่บวชที่มีอยู่ใน กรุงปารีส ซึ่งเป็นตำราต้นฉบับแท้ (ดั้งเดิม) ของการตีพิมพ์ และสิ่งที่ผลักดันให้ฉันเลือกต้นฉบับนี้ เนื่องจากตำราต้นฉบับนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับต้นฉบับเดิม (الأصل)

ดิสาสีย์ได้กล่าวถึงตำราต้นฉบับดังกล่าวด้วยความละเอียดว่า “แท้จริงฉันนั้นตั้งใจจะให้ Hartuig Derenbourg ได้อธิบายตำราต้นฉบับดั้งเดิมนี้อธิบายบรรดานักอ่านทั่วไปให้ความสำคัญกับการตีพิมพ์นี้ด้วยการทบทวน และสิ่งที่ฉันได้มีโอกาสตีพิมพ์ครั้งนี้ด้วยการได้รับเกียรติจากรัฐบาลและได้รับการสนับสนุนจากหอสมุดนั้น

หลังจากนั้นได้ทำโครงการอธิบายต้นฉบับที่ได้ยึดมั่นเป็นแบบฉบับต่างๆดังนี้

1 ฉบับ A คือ ต้นฉบับของปารีส รหัส 1155 เป็นต้นฉบับที่แนบด้วยภาษาอาหรับ ซึ่งเขียนโดยหนึ่งในบรรดาอูละมาอูและได้รับการรักษาในการเขียนด้วยการตรวจเทียบความแตกต่างจากต้นฉบับที่แตกต่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนึ่งในสามของเล่มแรกและเล่มที่สอง ในการเขียนนี้ได้เพิ่มเติมที่เชิงอรรถที่แตกต่างเต็มสมบูรณ์ในเล่มแรก ส่วนเล่มที่สองนั้นไม่ได้มีการอธิบายใดๆที่เชิงอรรถและไม่ทราบประวัติการเขียนของต้นฉบับนี้ หากจะสันนิษฐานไว้นั้น คงจะทราบได้ว่าเขียนขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 8 ของคริสต์ศักราชที่ได้เขียนไว้ในตรงกลางของหน้าแรกว่า ฉบับนี้ได้คัดลอกมาจากต้นฉบับเดิม (الأصل) ที่คัดลอกมาจากต้นฉบับของอะบู อะลี อัลฟาริสีย์

2 ฉบับ B เป็นต้นฉบับของพิพิธภัณฑสถานเอเซียที่บัณฑิตยสภาพระราชาราชเพื่อวิชาการ รหัส 403 เป็นฉบับที่ไม่มีสระสะกด นอกจากบทประพันธ์หนึ่งของต้นฉบับนี้ เป็น

ต้นฉบับที่คัดลอกมาจากต้นฉบับของอิบน์ ฎอลหะฮฺ ซึ่งเป็นต้นฉบับที่ดั้งเดิมเพราะไม่ได้มีการเพิ่มเติมสิ่งใด

3 ฉบับ C เป็นต้นฉบับที่เก็บรักษาไว้ที่หอสมุดราชธานีได้รับรหัส 161 ซึ่งเป็นฉบับที่ถูกต้องกว่าทุกฉบับของต้นฉบับที่เก็บไว้ในอัลอิสโกเรียล ต้นฉบับนี้ นับเป็นส่วนหนึ่งของต้นฉบับของอิบน์ ฎอลหะฮฺ และเป็นฉบับหนึ่งที่คล้ายคลึงกับฉบับ A มีเล่มเดียว ครั้งหนึ่งของมันนั้นเป็นเนื้อหาของตำราสี่บะวัยฮฺ

4 ฉบับ D เป็นต้นฉบับที่ถูกเก็บไว้ในหอสมุดของกษัตริย์แห่งเมืองพินา ซึ่งมีรหัสชั่วคราว คือ 769 มีเนื้อหาหนึ่งในสามของส่วนท้ายตำราสี่บะวัยฮฺ และได้เขียนไว้ตรงกลางเล่มที่สามในการอธิบายตำราของสี่บะวัยฮฺ เป็นต้นฉบับที่เขียนโดย เซค อะบู อัลหะสัน อะลี เบ็น อีซา เบ็น อะลี อรรูมมานีย์ อันนะหะวี

5 ฉบับ E , F, G เป็นต้นฉบับที่ผู้ตีพิมพ์ไม่ได้รับประโยชน์จากการตีพิมพ์แต่อย่างใด นอกจากได้รับการตรวจและเปรียบเทียบเพียงเล็กน้อย ซึ่งต้นฉบับทั้งสามดังกล่าวถูกเก็บไว้ในหอสมุดอัครคิเคะวียะฮฺแห่งกรุงไคโร ปัจจุบันมีชื่อ คารุลกุฎบ อัลมิศรียะฮฺ (دارالكتب المصرية)

ฉบับ E เป็นต้นฉบับเก่าหลายครามมาก อาจเป็นไปได้ว่า ฉบับนี้ปรากฏขึ้นในศตวรรษที่สามของปีฮิจเราะฮฺศักราช มีจำนวนโดยประมาณ 126 หน้า

สปีตตา (سبيتا)¹²⁸ ได้กล่าวว่า ฉบับ F เป็นต้นฉบับที่สมบูรณ์ ลักษณะการเขียนนั้นเป็นการคัดลอกมือปัจจุบัน มีจำนวนหน้าทั้งหมด 465 หน้า ส่วนฉบับ G มีทั้งหมด 209 หน้า โดยที่แต่ละหน้านั้นมี 35 บรรทัด ซึ่งเป็นต้นฉบับที่สิ้นสุดการเขียนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1139

6 ฉบับของหอสมุดคารุลกุฎบ อัลมิศรียะฮฺ (دارالكتب المصرية) เป็นต้นฉบับที่เขียนอธิบายตำราของสี่บะวัยฮฺ มีทั้งหมดสามเล่ม

7 ต้นฉบับสองฉบับของอัลอิสกูเรียล (الإسكورية) คือ ฉบับ L และฉบับ M คีเริน โบร์ค กล่าวว่า ฉันไม่พบเจอต้นฉบับดังกล่าว นอกจากล่าช้า ซึ่งต้นฉบับทั้งสองถูกเก็บรักษาไว้ที่หอสมุดกษัตริย์แห่งอัสบาเนีย (สเปน) เป็นลิขสิทธิ์ของวังसान โลกัณฐ์ที่อัลอิสกูเรียล

ฉบับ L คือ ต้นฉบับเล่มหนึ่งมีขนาดใหญ่ จำนวน 721 หน้ากระดาษ เขียนด้วยคัดลอกลายมือชาวโมร็อกโกที่สวยงามและมีสระสะกดที่ถูกต้องโดยภาพรวม

ฉบับ M เป็นต้นฉบับที่เขียนอธิบายคำประพันธ์ของสี่บะวัยฮฺโดยมิทราบผู้เขียนลักษณะการเขียนนั้น เขียนด้วยคัดลอกลายมือชาวโมร็อกโกแห่งอัสบาเนีย (สเปน) ซึ่งเป็นต้นฉบับที่ถูกเก็บไว้ที่อัลอิสกูเรียล รหัส 310 เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 882 แต่ไม่มีหลักฐานที่บ่งบอกว่าใครเป็นผู้เขียน

¹²⁸ สปีตตา คือ นักบูรพาคดีแห่งเยอรมัน เป็นลูกศิษย์ของเฟลสเซอร์และเพื่อนสนิทกับคีเริน โบร์ค ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการหอสมุด คารุลกุฎบอัลมิศรียะฮฺ เมื่อปี ค.ศ. 1875

หลังจากนั้นดีเรินโบร์คได้ส่งทำยคำนำของท่านหลังจากที่ท่านได้ชี้แจงถึงผลงานของอาจารย์ของท่านทั้งสองท่าน De Sacy¹²⁹ ผู้ที่ได้เสนอตัวอย่างของตำราสี่บะวัยสุ และอีกท่านหนึ่ง คือ อาจารย์ Guirguass ผู้ที่ได้ตีพิมพ์ตำราของสี่บะวัยสุ โดยแยกออกเป็นบทๆ และสุดท้ายท่านได้แสดงความขอบคุณแก่อาจารย์ Nooldeke และอาจารย์ Prym ผู้ที่ได้ทบทวนและตรวจทานการตีพิมพ์ ซึ่งเป็นคุณค่าอันมหาศาล ณ โอกาสนั้นด้วย

ปารีส ที่ 19 กรกฎาคม 1881 แห่งคริสต์ศักราช

4.9.2 การตีพิมพ์ครั้งที่สอง

ในการตีพิมพ์ครั้งที่ 2 นี้ ได้ตีพิมพ์ออกมาที่กัลกัตตา (كلكتا) เมื่อปี ค.ศ.1887 และการตีพิมพ์ครั้งนี้ได้ตั้งชื่อตำราที่จะตีพิมพ์นั้นว่า อัลกิตาบ ฟิ อันนะห์วี¹³⁰ (الكتاب في النحو) ซึ่งเปรียบเหมือนตำราแม่ในเรื่องหลักไวยากรณ์ การตีพิมพ์ครั้งนี้ตรวจทานโดย กะบีรุดดีน โดยมีจำนวนหน้ากระดาษทั้งหมดมี 105 หน้ากระดาษ ในลักษณะขึ้นกระดาษปกติ ส่วนหนึ่งนั้นเป็นต้นฉบับที่เก็บรักษาไว้ในหอสมุด คารุลกูตูป อัลมิศริยะสุ รหัส 947 ซึ่งเป็นต้นฉบับที่มีความแตกต่างกับต้นฉบับของกรุงปารีส และผู้ตีพิมพ์ไม่ได้รับประโยชน์อะไรกับต้นฉบับนี้ ยิ่งไปกว่านั้นต้นฉบับดังกล่าวยังเป็นต้นฉบับที่แยกส่วนต่างหากโดยที่ไม่รู้จักกัน ทั้งนี้เพราะผู้ตรวจสอบการพิมพ์นั้นไม่ได้เขียนชื่อของตำราและสารบัญไว้ เพียงแต่การพิมพ์นั้นได้ใส่สระสะกด และอธิบายเพียงเล็กน้อย เช่นเดียวกับการใส่สระการพิมพ์นั้นยังปรากฏการผิดเพี้ยนอยู่บ้างเล็กน้อย

4.9.3 การตีพิมพ์ครั้งที่สาม

ในการตีพิมพ์ครั้งที่สามนี้ เป็นการพิมพ์จากที่แปลเป็นภาษาเยอรมันอันสมบูรณ์ในตัวของตำราแปลโดย Gustave Jahn อาจารย์มหาวิทยาลัย คอนเสบริญจ์ (كونسبرج) ซึ่งเป็นการแปลที่ต้องใช้ความรู้อันมหาศาล และพิสูจน์ตรวจสอบโดย Hartwig Derenbourg ในการแปลนั้น ได้แปลในขณะที่ดีเรินโบร์คกำลังทำการตีพิมพ์ตำราครั้งแรก และต้นฉบับการตีพิมพ์ตำราครั้งนี้ มีทั้งหมด 5 เล่ม โดยได้ตีพิมพ์ในปี 1895 ถึงปี 1900 และการตีพิมพ์ครั้งนี้ได้บริจาคให้แก่หอสมุดคารุล อัลกูตูป อัลมิศริยะสุ แต่ส่วนแรกนั้นได้เก็บไว้ที่เราะซีดู อัดดาร์ (رصيد الدار) ตั้งแต่วันที่ 28 เดือนเมษายนปี 1894 และการแปลนั้นได้รับการดูแลโดยการแสดงหมายเลขต้นฉบับของดีเรินโบร์คข้างหมายเลขหน้าของตำรา

¹²⁹ ศีตาสี เป็นหนึ่งในบรรดานักบูรพาคดีแห่งฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียง (al-Dib, 1413 : 1/179)

¹³⁰ หมายถึง ตำราในเรื่องหลักไวยากรณ์อาหรับ

เล่มแรกของตำราทั้งหมดของการแปลนั้น เป็นเนื้อหาส่วนแรกของตำรา และเล่มที่สองทั้งหมดเป็นการบรรยายเหตุ (Comment) ด้วยภาษาอาหรับในส่วนแรกโดยอ้างจากตำราอธิบายของอัสติรอฟียฺ ตำราอัลมูฟัสสอลของอิบนู ยาอิซ ตำราอธิบายคำประพันธ์สี่บะวัยฮฺ (شرح أبيات سيويه) ของอัสติรอฟียฺและของอิชหมัตะรียฺ ตำราเคาะซานนะตุลอะดะบ ตำราตาญลอะรุส ตำรามูหิฏฏุล อัลมูหิฏฏ ตำราหะซียะตุลศออบาน อะลา อัลอัมมูนียฺและตำราอื่นๆจากตำราอ้างอิงชั้นรอง ส่วนตำราเล่มที่สามนั้น ได้แปลเหมือนกับการแปลเล่มแรกและเล่มที่สอง ส่วนเล่มที่ห้านั้นเป็นการแสดงความคิดเห็นส่วนที่เหลือของตำราสี่บะวัยฮฺตามการแปลเล่มแรกเหมือนกับเล่มที่สอง

ต้นฉบับของการพิมพ์ครั้งนี้ได้ถูกเก็บไว้ในส่วนของตำราภาษาฝรั่งเศสที่หอสมุดคาร์ลกูตูบ อัลมิสริยะฮฺภายใต้รหัส (Ph. Ar.272) ส่วนต้นฉบับหมายเลข 529 ได้ถูกเก็บไว้ที่หอสมุด อดัดัยมริยะฮฺและต้นฉบับหมายเลข 492/75 ได้ถูกเก็บไว้ที่มหาวิทยาลัยโคโร

4.9.4 การตีพิมพ์ครั้งที่สี่

ในการตีพิมพ์ครั้งนี้ เป็นการตีพิมพ์ของโรงพิมพ์โบลาก (مطبعة بولاق) ตั้งแต่ปี 1316 ถึง 1318 ฮ.ศ. หรือ ปี 1894 ถึง 1900 ค.ศ. ได้ตีพิมพ์ขึ้นหลังจากสิ้นสุดการตีพิมพ์ของปารีส ระยะเวลาห่างกันประมาณ 11 ปี การตีพิมพ์ครั้งนี้ได้ตรวจสอบโดยมะห์มูด มุศฏอฟา บรรณารักษ์หอสมุด อัลอะมิริยะฮฺ โดยได้รับการสนับสนุนจากพะเราะฮฺญัลลอฮฺ กีบชานียฺแห่งอิหร่าน (Sībawāyh, 1408 : 1/55)

การตีพิมพ์ครั้งนี้ เป็นการตีพิมพ์จากฉบับที่ได้คัดลอกมาจากต้นฉบับของปารีส ผู้ตรวจสอบได้พบใน หน้า 32 และหน้า 35 ของเล่มแรกบางส่วนนั้น คือ เป็นต้นฉบับที่ถูกตีพิมพ์มาแล้ว

ลักษณะเด่นของการตีพิมพ์ครั้งนี้ คือ ครรชนิได้การพิมพ์นั้นชัดเจนด้วยหลักฐานที่สมบูรณ์ในการอธิบายคำประพันธ์ของตำราที่แต่งโดยอิชหมัตะรียฺ ต้นฉบับเดิมของตำรานั้นไม่ได้ปรากฏหลักฐานชัดเจน และสันนิษฐานที่น่าจะเป็นไปได้ นั่น คือ ต้นฉบับของหอสมุด คาร์ลกูตูบ อัลมิสริยะฮฺ รหัส 71 ش أدบ ซึ่ง เป็นต้นฉบับที่เต็มไปด้วยการตัดแปลงที่เป็นการยากแก่ผู้ตรวจ ทั้งนี้เพราะต้นฉบับดังกล่าว นั้น ถูกเขียนด้วยคัลลายมือชาวโมร็อกโก

ลักษณะเด่นของการตีพิมพ์ครั้งนี้เช่นกัน คือ บรรดาอุละมาอแห่งนักบูรพาคดีมีความเห็นดีและเห็นชอบกับการตีพิมพ์ เช่น Brockelman¹³¹ ที่ได้กล่าวว่า การตีพิมพ์ตำราที่ถูกต้องยิ่งนั้น คือ การตีพิมพ์ของโบลาก (Brockelman, 1348 : 2/136)

ความจริงในการตีพิมพ์ครั้งนี้ เป็นการจัดตีพิมพ์ด้วยความพยายามในการใส่สระตรวจความถูกต้องและการเขียนหมายเหตุ เป็นความพยายามที่ต้องแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าการใส่สระและการอธิบายด้วยการย่อ นั้น มีความไม่ถูกต้องในบางส่วนและในบางอายุฮัลกุรอนั้น ไม่ได้มีการตรวจสอบอย่างสมบูรณ์ ดังที่อับดุลสลามผู้ตรวจทานพิสูจน์ตำราของลีบะวัยฮุนั้น ได้กล่าวว่า การตีพิมพ์ครั้งนี้มีการตัดแปลงดังที่ได้พบในหน้า 37 ของเล่มแรกในอายุฮัลกุรอนั้น ได้กล่าวว่า :

" وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ "

อับดุลสลามเล่าอีกว่า และเราพบว่า ทุกเล่มของการตีพิมพ์ครั้งนี้ คือ การเขียนต้นฉบับและการอธิบายตำราทั้งหมดนั้น ได้มีการตัดแปลงอายุฮัลกุรอนั้น และความถูกต้องของอายุฮัลกุรอนั้น คือ :

" وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ "

ซึ่งเป็นอายุฮัลกุรอนั้น ได้ตรวจทานความถูกต้องในหน้า 74 เป็นฉบับที่ฉันได้ทำการพิสูจน์ และได้ตีพิมพ์ออกมา และเป็นฉบับที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน

4.9.5 การตีพิมพ์ครั้งที่ห้า

แท้จริงฉัน (ผู้พิสูจน์) ทราบว่า ฉบับตีพิมพ์ที่โบลากนี้ เป็นฉบับที่สอดคล้องกับฉบับที่ตีพิมพ์ในอิรัก ในขณะที่กำลังตีพิมพ์เล่มแรกของฉัน (อับดุลสลาม) ภายใต้การดูแลของอาจารย์กุอูสมิ อรรเราะญิบ เจ้าของหอสมุดอัลมุฮัมมัยนาที่กรุงแบกแดด
ฉบับที่ตีพิมพ์ในครั้งนี้ ได้ยึดมั่นกับต้นฉบับเดิมดังนี้

¹³¹ ท่าน คือ Brockelman Khai กำเนิดเมื่อวันที่ 17 เดือนสิบติมเบอร์ ตรงกับเดือนกันยายน ปีค.ศ. 1886 ที่เมืองรูสตุก ท่านเริ่มศึกษาภาษาอาหรับ ภาษาอาหรับโบราณ (السريانية) ภาษาอาเมอิก (الآرامية) ในระดับมัธยม และเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญกับภาษาฮิบรู ต่อมาท่านก็ได้ศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ศึกษาภาษาตะวันออกกลาง ศึกษาภาษากรีกและภาษาลาตินกับอาจารย์นักบูรพาคดีท่านหนึ่ง ท่านเป็นบุคคลที่อาศัยชีวิตไกลพันทะเลเนื่องจากสาเหตุเกิดความยากลำบากที่เมืองรูสตุก (Badawiy, 1984 : 53)

1 ต้นฉบับของหอสมุดคารุกุคอบ อัลมิศริยะสุรหัท 65 ๗ เป็นต้นฉบับที่รายงานจาก อรรีบาฮี รายงานจาก อะบู อัลกุอิม เป็น วัลลาตรางานจากบิดาของท่านรายงานจากอัลมุบร์ริด และ อัลมุบร์ริดได้รายงานตำรานั้นจากอัลมาซินีย์รายงานจากอัลอัคฟิษรายงานจาก สิบะวัยสุ ซึ่งเป็นต้นฉบับที่มีทั้งหมด 398 หน้าในชั้นกระดาษใหญ่และทุกหน้านั้นมี 29 บรรทัด ทุกบรรทัดนั้นมี 13 คำ ซึ่งเป็นต้นฉบับที่ไม่ทราบผู้เขียนและประวัติที่เขียนตอนท้ายของต้นฉบับนี้มีเขียนด้วยลายมือที่แตกต่างกัน

2 ต้นฉบับของหอสมุดคารุกุคอบภายใต้รหัส 141 เป็นต้นฉบับที่ได้รับรายงานจาก อรรีบาฮีมีจำนวน 209 หน้าในลักษณะกระดาษชั้นใหญ่ และทุกหน้านั้นทั้งหมด 35 บรรทัด ทุกบรรทัดมี 24 คำ เป็นต้นฉบับที่อุทิศโดยอัลอะมีร อะห์มัด อะหมอบาษ ญาวิซ ซึ่งนำไปเก็บไว้ที่คลังหนังสือของมัสยิดซัยคุนภายใต้การดูแลของอิมามมัสยิดดังกล่าว สูดท้ายตำราสิบะวัยสุถูกตีพิมพ์เสร็จสมบูรณ์ในวันอาศาร ที่ 28 เดือน ญมาดิล อะววัล ปี 1139 ฮ.ศ. คีเรน โบร์ดได้รับประโยชน์จากต้นฉบับดังกล่าวนี้ ในบางส่วนของงานเปรียบเทียบและวางสัญลักษณ์ G

อับดุลสลาม ฮารูนกล่าวว่า ฉบับนี้ เป็นฉบับที่ถูกต้องยิ่งกว่าฉบับที่ผ่านมา ซึ่งฉบับที่ฉันยึดถือเป็นต้นฉบับแท้ (ดั้งเดิม) (Sibawayh, 1408 : 1/57)

3 ต้นฉบับของหอสมุด คาร์ อัลกุคอบ รหัส 140 เป็นต้นฉบับที่ถูกเขียนด้วยลายมือใหม่มีพบในหนึ่งเล่ม Hartuig Derenbourg ได้พรรณาลักษณะรูปเล่มและแสดงเครื่องหมายด้วยสัญลักษณ์ F ซึ่งเป็นต้นฉบับที่ได้รับประโยชน์ในจำนวนน้อยจากการเปรียบเทียบเป็นต้นฉบับเหมือนกับต้นฉบับก่อนหน้าที่ได้รับรายงานจากอรรีบาฮี

4 ต้นฉบับรหัส 139 ๗ มีสองเล่ม เล่มแรก เป็นคัดลายมือที่มีลักษณะเก่าแก่มาก มีจำนวน 126 หน้ากระดาษ ซึ่งเป็นหน้ากระดาษที่กระจัดกระจายด้วยคัดลายมือที่มีระดับแตกต่างกัน บางส่วนนั้น เป็นคัดลายมือที่มีลักษณะใหม่มากและยังมีการกระโดดข้ามของตัวอักษรในบางหน้า

5 ส่วนหนึ่งของต้นฉบับจากตำราสิบะวัยสุ รหัส 12 ش ถูกเขียนด้วยคัดลายมือใหม่ในตอนท้ายของตำรา

6 ฉบับหนึ่งหมายเลข 136 จากหนังสืออธิบายอัลกิตาบของอัลสิรอฟี ฮาร์โตวิก เดอร์เริน โบรคนี้ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของหนังสือและการได้รับคุณประโยชน์จากหนังสือในบางเรื่อง มีการพาดพิงถึงบุคคลที่ผิดพลาดในการพาดพิง และท่านยังได้กล่าวพาดพิงถึงบุคคลที่กล่าวอ้างว่า หนังสือดังกล่าว เป็นของมุฮัมมัด เบ็น อะห์มัด อัลสิรอฟี ซึ่งท่านยืนยันว่า ที่ถูกต้องนั้น คือ เป็นหนังสือของอัลหะสัน เบ็น อับดุลลอฮ์ อะสิรอฟี และการตีพิมพ์ครั้งนั้น ได้ประทับตราการบริจาคว่า :

" وَقَفُ يُوْسُفُ كَاوُ بنِ سُلَيْمَانَ بَنَاوُ 1210 "

ความว่า : “ บริจาคโดยชูฟู กาสู เป็น สุไลมาน บะนาสุ ”

7 ฉบับหนึ่ง หมายเลข 137 จากหนังสืออธิบายอัลกิตาบของอัศสิรอฟี มีรายงานว่า เริ่มแรกของตำราถูกเขียนด้วยคัดลายมือของเมอว์กีฟุดดีน อัลคูลละดีฟ อัลบัฆดาดี ซึ่งท่านได้เขียนไว้ในปี 579 ค.ศ. ต้นฉบับดังกล่าว ถือว่า เป็นต้นฉบับที่ดีกว่าต้นฉบับก่อนๆ

การตีพิมพ์ครั้งที่ 5 นี้ เป็นการตีพิมพ์ที่สมบูรณ์ ในปัจจุบันตำราของสี่บะวัยฮุกส่งไปทั่วโลกอิสลาม และตามที่ได้สังเกตมานั้น พบว่า ตำราที่พิมพ์ครั้งนี้มีทั้งหมด 6 เล่ม รวมถึงเล่มที่เป็นบทนำของผู้ตรวจทานพิสูจน์ ซึ่งเป็นตำราที่ได้รับการตรวจทานพิสูจน์ (تحقیق) โดยอับดุลสลาม ฮารูน

4.10 ตัวอย่างประเด็นปัญหาหลักไวยากรณ์ในตำรา

สำหรับการประพันธ์ตำราของสี่บะวัยฮุกนั้น ท่านก็ได้กำหนดประเด็นและเนื้อหาต่างๆตามการเรียบเรียงของท่าน ซึ่งมีทั้งหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยที่จะกล่าวโดยสังเขปตามการอธิบายดังนี้

ประเด็นแรก ท่านสี่บะวัยฮุกกล่าวว่า :

" هَذَا بَابُ عِلْمٍ مَا الْكَلِمُ مِنَ الْعَرَبِيَّةِ "

ความว่า : “ นี่ หมวดหมู่ว่าด้วยความรู้ อะไรคือ คำในภาษาอาหรับ ”
(Sibawayh, 1408 : 1/12)

เชิงหลักการสังเกตและวิเคราะห์สำนวนของสี่บะวัยฮุกนี้ สามารถจับใจความได้ว่าทำไมท่านถึงกล่าวว่า อัลกะลิม โดยที่ท่านไม่กล่าวว่า อัลกะลาม (كَلِمًا) ตามอันนะหฺวีฮุนที่กล่าวว่า อัลกะลาม (كَلِمًا) ซึ่งเป็นคำอาการนามที่บ่งบอกกว่ามากมาย หมายถึงว่า หลากๆคำ แต่สี่บะวัยฮุกกลับใช้สำนวนว่า อัลกะลิม เป็นคำพหูพจน์จากคำเอกพจน์ว่า อัลกะลิมะฮฺ ซึ่งเป็นคำเพศหญิงที่ควรกล่าวด้วยพหูพจน์ว่า อัลกะลิมาค ดังนั้นเชิงหลักการทางภาษาอาหรับจริงแล้วถือว่าสำนวนของสี่บะวัยฮุกใช้นั้น เป็นสำนวนที่เหมาะสมและสมควรมาก เพราะคำว่า อัลกะลิมานั้น มีความหมายน้อยกว่าคำว่า อัลกะลาม เพราะว่า อัลกะลิมเป็นคำพหูพจน์ที่จำกัดจำนวน ซึ่งสามารถเห็นได้ว่า ท่าน สี่บะวัยฮุกต้องการความหมายคำว่าอัลกะลิมานั้น คือ คำนาม คำกริยาและคำบุพบท

ขณะเดียวกันสามารถกล่าวได้อีกว่า ท่านสี่บะวัยฮุกใช้คำบุพบทคำว่า มิน (مِنْ) ในประโยคที่ว่า มิน อัลอะเราะบียะฮฺ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายในสองแนวความหมาย คือ มิน ที่มี

ความหมายอธิบายชนิด (มิน บะยานิยะฮฺ) หรือ ท่านเจตนาต้องการว่า มิน อัลอะเราะบิยะฮฺนั้น คือ คำนาม คำกริยาและคำบุพบทตามการอธิบายของท่านสีบะวัยฮฺว่า :

" فَالْكَلِمُ اسْمٌ، فِعْلٌ، حَرْفٌ "

ความว่า : “ และคำว่า อัลกะลิม คือ คำนาม คำกริยาและคำบุพบท ”
(Sibawayh,1408 : 1/12)

หมวดแรก นี้ คือประเด็นแรกที่ท่านสีบะวัยฮฺได้เปิดฉากในการแต่งตำราขึ้นมา ซึ่งเป็นหัวข้อสำคัญที่อันนะหฺวียูน ได้มาศึกษาวิเคราะห์และประยุกต์ใหม่ตามแนวของสีบะวัยฮฺ และประเด็นนี้มีหัวข้อย่อยดังนี้

เรื่องที่ 1 สีบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" مَجَارِي أَوَاخِرِ الْكَلِمِ مِنَ الْعَرَبِيَّةِ "

ความว่า : “ ที่เกิดความเปลี่ยนแปลงท้ายคำในภาษาอาหรับ ”
(Sibawayh,1408 : 1/12)

ปัจจุบันอันนะหฺวียูน ได้ตั้งชื่อเรื่องนี้ว่า อัลอิอรอบ หมายถึงการวิเคราะห์ประโยค โดยเฉพาะหนังสือมัตนุ อัลอญรูมิยะฮฺที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้บันทึกความหมายของการอิอรอบนี้ว่า :

" الْإِعْرَابُ هُوَ تَغْيِيرُ أَوَاخِرِ الْكَلِمِ حَسَبَ الْعَوَامِلِ الدَّاجِلَةِ عَلَيْهَا لَفْظًا وَتَقْدِيرًا "

ความว่า : “ การวิเคราะห์นั้น คือ การเปลี่ยนแปลงตัวสะกดท้ายคำตามสิ่งที่ทำหน้าที่นำเข้าไปต่อคำคำนั้น ทั้งที่สิ่งนั้นเป็นคำเชิงถ้อยคำปรากฏหรือประมวลการ ”
(al-Abwāriy,1292 : 9)

เรื่องที่ 2 สีบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" الْمُسْنَدُ وَالْمُسْنَدُ إِلَيْهِ "

ความว่า : “ กริยาและประธาน (Sibawayh,1408 : 1/23)

คำว่า อัลมุสนัดและอัลมุสนัด อิลัยฮฺ เป็นสำนวนที่ใช้ในยุคหลังยุคสี่บะวัยฮฺเกี่ยวข้องกับสำนวนโวหาร ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับบรรดาศาสตร์ (علم المعاني) ส่วนในหลักไวยากรณ์ อันนหฺวียูน กล่าวว่า อัลฟิอฺลุ วัลฟาอิล (الفعل والفاعل) หมายถึง กริยาและประธาน หรือ มุบตะดาและเกาะบรฺ หมายถึง ประธานของประโยคและภาคแสดง ซึ่งเป็นการกล่าวที่สอดคล้องกับการอธิบายเรื่องนี้ของสี่บะวัยฮฺที่ว่า :

" فَمِنْ ذَلِكَ الْمُبْتَدَأُ وَالْمَبْنِيُّ عَلَيْهِ وَهُوَ قَوْلُكَ عَبْدُ اللَّهِ أَخُوكَ "

ความว่า : “ และจากคั้งเช่นนี้ คือ มุบตะดาและเกาะบรฺนั้น คือ การกล่าวของท่านว่า อับดุลลอฮฺนั้น คือ ญาติของท่าน ” (Sibawayh,1408 : 1/23)

อย่างเช่นนี้ท่านสี่บะวัยฮฺก็ได้กล่าวอีกว่า :

" وَمِثْلُ ذَلِكَ : يَذْهَبُ عَبْدُ اللَّهِ ، فَلَا بُدَّ لِلْفِعْلِ مِنَ الْإِسْمِ كَمَا لَمْ يَكُنْ لِلْأَوَّلِ بَدْءٌ مِنَ الْآخِرِ فِي الْإِبْتِدَاءِ "

ความว่า : “ และอย่างเช่นนั้น ท่านอับดุลลอฮฺกำลังไป ซึ่งกริยา (يذهب) นั้นต้องมีคำนาม ซึ่งเป็นประธาน (อับดุลลอฮฺ) เหมือนกับนามคำแรก ซึ่งเป็นมุบตะดาที่จะแยกจากคำนามคำที่สองไม่ได้ ” (Sibawayh,1408 : 1/23)

เรื่องที่ 3 สี่บะวัยฮฺกล่าวว่า :

" اللَّفْظُ لِلْمَعْنَى "

ความว่า : “ ถ้อยคำนั้นสำหรับความหมาย ” (Sibawayh,1408 : 1/24)

ข้อสังเกตในคำกล่าวของสี่บะวัยฮฺนี้ เหมือนกับท่านได้เปิดประเด็นใหม่เกี่ยวกับความร่ำรวย หรือความกว้างของภาษาอาหรับต่อการแสดงความหมาย และสอดคล้องกับถ้อยคำคั้งที่เห็นท่านได้อธิบายสำนวนนี้โดยที่ท่านกล่าวว่า :

" إِعْلَمُ أَنَّ مِنْ كَلَامِهِمْ اخْتِلَافَ اللَّفْظَيْنِ لِاخْتِلَافِ الْمَعْنَيْنِ، وَاخْتِلَافَ اللَّفْظَيْنِ وَالْمَعْنَى وَاحِدٌ، وَاتِّفَاقَ اللَّفْظَيْنِ وَاخْتِلَافَ الْمَعْنَيْنِ "

ความว่า : “ จงทราบเถิดว่า ส่วนคำพูดของพวกเขา นั้น สองถ้อยคำต่างกันเพื่อ
สองความหมายที่ต่างกัน และสองถ้อยคำต่างกันและความหมายเดียวกัน และ
ถ้อยคำเดียวกันแต่ความหมายต่างกัน ” (Sibawayh,1408 : 1/24)

อย่างเช่นนี้สามารถนำตัวอย่างง่ายๆตามคำอธิบายของสืบะวัยฮุนี้ได้สามตัวอย่าง
และจากส่วนที่ท่านกล่าวว่า สองถ้อยคำต่างกันเพื่อสองความหมายที่ต่างกัน เช่น

" جَلَسَ وَذَهَبَ "

ความว่า : “ เขานั่งและเขาไป ”

คำว่า ญะละสะ หมายถึงนั่งนั้น คือ คำหนึ่ง และคำว่า ษะชะบะ ที่มีความหมายว่า
ไปนั้น ก็อีกคำหนึ่ง ซึ่งทั้งสองคำนั้นแตกต่างกันทั้งถ้อยคำและความหมาย ส่วนการอธิบายที่ว่า
สองถ้อยคำต่างกัน แต่ความหมายเดียวกัน เช่น

" ذَهَبَ وَأَنْطَلَقَ "

ความว่า : “ เขาไปและเขาไป ”

คำว่า ษะชะบะ ต่างจากคำว่า อินเฎาะละเกาะ ซึ่งเป็นสองถ้อยคำที่ต่างกัน แต่
ความหมายนั้นไม่ต่างกัน คือ ทั้งสองคำนั้น มีความหมายว่า “ไป” อีกส่วนหนึ่งก็สำนวนที่ท่านว่า
คำเดียวกันแต่ความหมายต่างกัน ก็คือ

" حَنَّ الطَّالِبُ فِي قِرَاءَةِ الْحَدِيثِ وَحَنَّ الْقَارِيءُ الْمُتَمَرِّنُ فِي قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ "

ความว่า : “ ท่านผู้ศึกษานั้นออกเสียงเพี้ยนในการอ่านหะดีษและท่านนักอ่านที่
หนักแน่นนั้นออกเสียงทำนองในการอ่านอัลกุรอาน ”

คำว่า ละหิณะในตัวของตัวอย่างนี้ เป็นคำเดียวกันแต่ความหมายต่างกัน ซึ่ง
ละหิณะ คำแรกมีความหมายว่า ออกเสียงผิดเพี้ยน และคำที่สองมีความหมายว่า ออกเสียงทำนอง
ดังนั้นประเด็นของสืบะวัยฮุคดังกล่าวนี้ อัลลุมาะเวียฮ์ได้ประยุกต์และแต่งตำราขึ้นพูดกล่าวเกี่ยว
สำเนียงอาหรับ หรือ คำราที่มีชื่อว่า อัลละชะญาอัลละเราะชะชะฮะฮ์ (اللهجات العربية)

เรื่องที่ 4 สิบะวัยสุกล่าวว่ :

" مَا يَكُونُ فِي اللَّفْظِ مِنَ الْأَعْرَاضِ (الْحَذْفِ، وَالِاسْتِعْنَاءِ، وَالْعَوَاضِ) "

ความว่ : “ สิ่งที่มีในถ้อยคำนั้น มีการนำมาตีแผ่ (การละลบตัวอักษร การไม่ต้องพึ่งพาจากตัวอักษรหนึ่งอีกอักษรหนึ่ง และการทดแทนตัวอักษร) ” (Sibawayh,1408 : 1/24)

จากปรัชญาภาษาอาหรับปัจจุบันในประเด็นนี้ ถือว่ เป็นประเด็นเกี่ยวกับเรื่องอักขระวิธี หรือ ในภาษาอาหรับเรียกว่ อัศศอรฟุ (الصرف) ดังนั้น สิบะวัยสุได้อธิบายและแนะนำตัวอย่างการละลบคำว่ :

" فَمِمَّا حُذِفَ وَأَصْلُهُ فِي الْكَلَامِ غَيْرُ ذَلِكَ، لَمْ يَكُنْ وَلَمْ أُدْرِ، وَمَا أَشْبَاهُ ذَلِكَ "

ความว่ : “ และจากคำที่ถูกละลบ ซึ่งเดิมนั้นไม่ได้ละลบ เช่น ลัมยะกุน และลัมอัคริ และคำที่คล้ายคลึงเช่นนั้น ” (Sibawayh,1408 : 1/25)

คำว่า ยะกุน (يكن) เดิม คือ ยะกูน (يكون) และคำว่า อัคริ (أدري) เดิม คือ อัคริ (أدري)

ส่วนตัวอย่างที่สิบะวัยสุกล่าวว่ ตัวอักษรหนึ่งจะไม่พึ่งพาอีกตัวอักษรหนึ่ง คือ

" وَأَمَّا اسْتِعْنَاؤُهُمْ بِالشَّيْءِ عَنِ الشَّيْءِ فَإِنَّهُمْ يَقُولُونَ يَدْعُ وَلَا يَقُولُونَ وَدَعَّ "

ความว่ : “ และส่วนการที่พวกเขาไม่ต้องการพึ่งพาคำนั้นจากอีกคำหนึ่งนั้น พวกเขาถว่ ยะคะอู และพวกเขาไม่ได้ถว่ วะคะอุน ” (Sibawayh,1408 : 1/25)

ในหะดีษบทหนึ่งรายงานจากท่าน อิบนิ อุมัรและท่านอะบี สุรัยเราะฮ์ว่ :

((لَيَنْتَهَيْنَ أَقْوَامٌ عَن وَدَعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ، ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ))

(البیهقی، ۱۴۱۳ : ۱/۱۷۱)

ความว่า : “ พวกเขาจงหยุดการละทิ้งละหมาดวันศุกร์เสีย มิ เช่นนั้นแน่นอนอัลลอฮ์จะทรงปิดหัวใจของพวกเขาแล้วพวกเขา ก็จะเป็นหนึ่งในบรรดาผู้ที่หลงลืมอย่างแน่นอน ”

(al-Baihaqi,1413 : 1/171)

ท่านอะบู อัลอัสวัคประพันธ์ว่า :

" سَلُّ أَمِيرِي مَا الَّذِي غَيَّرَهُ عَنْ وَصَالِي الْيَوْمِ حَتَّى وَدَعَهُ "

ความว่า : “ จงถามหัวหน้าฉันเสียว่า อะไรที่ทำให้เขาเปลี่ยน จากความเป็นมิตร ของฉันวันนี้จนกระทั่งถึงวันการล่าของเขา ” (al-Zubaidiy,1361 : 22/305)

ส่วนการทดแทนคำนั้น ท่านสีบะวัยฮุกกล่าวว่ :

" وَالْعَوْضُ قَوْهُمْ : زَنَادِقُهُ وَزَنَادِقِي، وَفَرَازِنَةُ وَفَرَازِينُ، حَذَفُوا الْبَاءَ وَعَوَّضُوا الْهَاءَ "

ความว่า : “ และการทดแทนนั้น คือการกล่าวของพวกเขาว่า ชะนาดีเกาะแทนจาก ชะนาดีกู และฟะรอชะนะฮุแทนจากฟะรอชิน ซึ่งพวกเขาลบด้วยอาอูและนำตัวฮอา มาทด แทนที่ ” (Sibawayh,1408 : 1/25)

เรื่องที่ 5 สีบะวัยฮุกกล่าวว่ :

" الْإِسْتِقَامَةُ مِنَ الْكَلَامِ وَالْإِحَالَةُ "

ความว่า : “ ความถูกต้องและความเป็นไปไม่ได้ในประโยค ” (Sibawayh,1408 : 1/25)

สำนวนดังกล่าวนี้ได้ปรากฏเห็นในตำราวิชาสำนวนโวหารที่กล่าวถึงเกี่ยวกับเรื่อง โวหารดี (الفصاحة) ซึ่งนักวาทศาสตร์ได้อธิบายว่า สิ่งที่จะทำให้เกิดการพูดที่มีโวหารดี หรือการพูด ฉลาดฉานและถูกต้องนั้นต้องตามเงื่อนไขดังนี้

1 - " خُلُوقَهَا مِنْ ضَعْفِ التَّأْلِيفِ "

ความว่า : “ ประโยคนั้นต้องปราศจากการเรียงประโยคที่ไม่ถูกต้อง ”

อย่างเช่นท่านหะसान เป็น ขาบิต¹³² ประพันธ์ว่า :

" وَلَوْ أَنَّ بَجْدًا أَخْلَدَ الدَّهْرَ وَاحِدًا مِنْ النَّاسِ أَبْقَى بَجْدُهُ الدَّهْرَ مُطْعَمًا "

ความว่า : “ และหากว่า ความยิ่งใหญ่จากมนุษย์อย่างเดียวทรงเป็นเหตุให้มีอายุนั้น ยืนนาน แน่นนอนความยิ่งใหญ่ของท่านมูฏอิม¹³³ นั้น เป็นมนุษย์สมควรที่จะมีอายุนาน ” (al-Jārim,n.d. : 6)

จากบทประพันธ์นี้ พบคำว่า มัจญดุซุ (مجد) ซึ่งสรรพนามที่ว่า ฮู นั้น มุ่งกลับไปทีคำ ถัดไปจากอีกคำหนึ่ง คือ มูฏอิม (مطعم) นั้น ซึ่งเป็นกรรมตามที่เห็นปรากฏว่า สรรพนามนั้นมุ่งกลับ หลังเป็นที่ไม่ถูกต้องตามหลักของภาษาอาหรับ

๒- " خُلُوها مِنْ تَنَافُرِ الْكَلِمَاتِ "

ความว่า : “ ประโยคนั้นต้องปราศจากจากคำที่ออกเสียงใกล้เคียงกัน ”

ดังที่นักประพันธ์ได้ประพันธ์ว่า :

" وَقَبْرُ حَرْبٍ بِمَكَانٍ فَفَرُّ وَلَيْسَ قَرَبٌ قَبْرِ حَرْبٍ قَبْرُ "

ความว่า : “และสุสานของหฺร็บบ ณ สถานที่แห่งหนึ่ง ไม่มีสุสานใดที่ติด ใกล้กับสุสานของหฺร็บบ (al-Jārim,n.d. : 8)

๓- " خُلُوها مِنَ التَّعْقِيدِ اللَّفْظِيِّ "

ความว่า : “ ปราศจากจากประโยคที่สลับคำ ”

อาทิ ท่านกล่าวว่า :

" مَا قَرَأَ إِلَّا وَاحِدًا مُحَمَّدٌ مَعَ كِتَابًا أَحْيَهُ "

¹³² หะसान เป็น ขาบิต คือ นักประพันธ์ของท่านเราะสูตลลอฮฺ ซึ่งคนอาหรับทุกคนได้คิดว่า ท่าน คือ นักประพันธ์ที่ประพันธ์กวีมากที่สุดของชาวอัลบะดรี (al-Jārim,n.d. : 6)

¹³³ มูฏอิม คือ อิบนู อะคิษ เป็นหนึ่งในบรรดาหัวหน้าของชาวมุชรกิน และท่านเป็นคนทีหนีห่างจากท่านนบี ﷺ

ความว่า : “ ท่านมุฮัมมัดได้อ่านหนังสือหนึ่ง นอกจากท่านอ่านพร้อมกับญาติของท่าน ”

ความถูกต้องของประโยคนี้ คือ

" مَا قَرَأَ مُحَمَّدٌ كِتَابًا وَاحِدًا إِلَّا مَعَ أَهْلِهِ "

ตัวอย่างที่ได้นำมานี้ เป็นการให้ความหมายตามแนวทางของสืบะวัยฮ์ที่ว่า :

" فَمِنْهُ مُسْتَقِيمٌ حَسَنٌ، وَمُحَالٌ، وَمُسْتَقِيمٌ كَذِبٌ، وَمُسْتَقِيمٌ قَبِيحٌ، وَمَا هُوَ مُحَالٌ كَذِبٌ "

ความว่า : “ ดังนั้นส่วนหนึ่งจากประโยคนั้น ถูกต้องดี และส่วนหนึ่งนั้น เป็นไปไม่ได้ อีกส่วนหนึ่งนั้นถูกต้องซึ่งความหมายนั้นเป็นที่โกหก อีกส่วนหนึ่งนั้นถูกต้องซึ่งความหมายนั้นน่าเกลียด และ อีกส่วนหนึ่งนั้น คือ เป็นไปไม่ได้ทั้งประโยคและความหมาย ” (Sibawayh,1408 : 1/25)

การอธิบายประเด็นนี้ของสืบะวัยฮ์นั้นสามารถแบ่งตัวอย่างออกมาเป็น ประโยค คือ ตัวอย่างของประโยคถูกต้องดีทั้งประโยคและความหมาย ประโยคที่เป็นไปไม่ได้ ประโยคถูกต้องซึ่งเป็นที่โกหกทางความหมาย และประโยคถูกต้องเป็นที่น่าเกลียดทางความหมาย และประโยคเป็นไปไม่ได้โกหกทั้งประโยคและความหมาย ซึ่งทั้งหมดนี้ท่านสืบะวัยฮ์ได้นำตัวอย่างมาอย่างชัดเจนมีดังนี้

ตัวอย่างของประโยคถูกต้องดีทั้งประโยคและความหมาย ท่านสืบะวัยฮ์กล่าวว่า :

" آتَيْتُكَ أُمْسًا وَسَايَتُكَ غَدًا "

ความว่า : “ ฉันได้มาหาท่านเมื่อวานและฉันจะไปหาท่านพรุ่งนี้ ” (Sibawayh,1408 : 1/26)

สำนวนดังกล่าวนี้ เป็นประโยคที่สอดคล้องทั้งถ้อยคำและความหมาย หรือจากเรียกได้เช่นกันว่า ประโยคสมบูรณ์และฟาสิฮ์ (ความคล่อง)

ตัวอย่างของประโยคที่เป็นไปไม่ได้ ท่านสืบะวัยฮ์กล่าวว่า :

" آتَيْتُكَ غَدًا وَسَايَتُكَ أُمْسًا "

ความว่า : “ ฉันได้มาหาท่านพรุ่งนี้และฉันจะไปหาท่านเมื่อวาน ”
(Sibawayh,1408 : 1/26)

สำนวนนี้ตามหลักไวยากรณ์นั้นถูกต้อง แต่ด้านความหมายไม่ถูกต้องซึ่งเป็น
ประโยคที่จะกล่าวว่าอัลพะสอหะฮฺไม่ได้ ประเด็นนี้นักภาษาศาสตร์ได้อธิบายอย่างชัดเจนในตำรา
สำนวนโวหาร

ตัวอย่างของประโยคถูกต้องซึ่งความหมายนั้นเป็นไปได้ ท่านสีบะวะฮฺกล่าวว่า :

" حَمَلْتُ الْجَبَلَ وَشَرِبْتُ مَاءَ الْبَحْرِ "

ความว่า : “ ฉันได้แบกภูเขาและฉันได้ดื่มน้ำทะเลนั้น ” (Sibawayh,1408 :
1/26)

สำนวนนี้ถูกต้องตามหลักของภาษาอาหรับ แต่ส่วนความหมายนั้น เป็นไปไม่ได้
เพราะไม่มีผู้ใดที่สามารถแบกภูเขาและดื่มน้ำทะเลได้ ดังนั้นหากคำถามว่า แล้วทำไมสีบะวะฮฺได้นำ
ตัวอย่างมาเช่น สามารถตอบได้ว่า ท่านนำตัวอย่างนี้มา ถือว่าเป็นสิ่งถูกต้องแล้ว เพราะตัวอย่าง
ดังกล่าวนี้ถ้ามองความหมายที่เป็นนัยนั้น เป็นความหมายที่ไม่ต้องการตรงตามคำพูดที่ปรากฏ ซึ่ง
อาจเป็นไปได้ว่า แบกภูเขาและดื่มน้ำทะเลนั้น ตามนัยความหมายนั้น คือ รับผิดชอบสิ่งที่หนักเกิน

ตัวอย่างประโยคถูกต้องซึ่งเป็นไปได้ ท่านสีบะวะฮฺกล่าวว่า :

" قَدْ زَيْدًا رَأَيْتُ، وَكَيْ زَيْدًا يَأْتِيكَ "

ความว่า : “ แท้จริงท่านซัยคูนฉันได้เห็นและเพื่อท่านซัยคูนนั้นเขาจะมาหาท่าน ”
(Sibawayh,1408 : 1/26)

ประโยคนี้อาจถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่น่าเกลียดเพราะนำคำว่า ซัยคฺได้นำหน้ากริยาที่ว่า
เราะอัยตุ (رَأَيْتُ) ซึ่งหลังตัวกอนั้น ควรนำกริยาตามหลัง เพราะตามหลักภาษาคุณนั้นต้องนำหน้า
กริยาโดยที่ไม่มีการนำหน้าคำนามใด เช่นเดียวกับคำว่า กัยซัยคฺ (كَيْ زَيْدًا)

ตัวอย่างของประโยคที่เป็นไปไม่ได้โกหก ท่านสีบะวะฮฺกล่าวว่า :

" سَوْفَ أَشْرَبُ مَاءَ الْبَحْرِ أَمْسٍ "

ความว่า : “ เดี่ยวฉันจะไปดื่มน้ำทะเลเมื่อวาน ” (Sibawayh,1408 : 1/26)

เรื่องที่ 6 ท่านสีบะวะฮฺกล่าวว่า :

" مَا يَحْتَمِلُ الشَّعْرُ (الضرورة) "

ความว่า : “ สิ่งที่คำโคลงต้องแสดงภาค ” (จะขาดเสียไม่ได้) (Sibawayh,1408 : 1/26)

ในเรื่องนี้สี่บะวายสุอธิบายอย่างชัดเจนอีกว่า :

" إِعْلَمُ أَنَّهُ يَجُوزُ فِي الشَّعْرِ مَا لَا يَجُوزُ فِي الْكَلَامِ مِنْ صَرْفٍ مَا لَا يَنْصَرِفُ "

ความว่า : “ จงรู้เถิดว่า นั้นเป็นสิ่งที่อนุญาตเปลี่ยนแปลงในคำประพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาตเปลี่ยนแปลงได้ในประโยค (คำพูดธรรมดา) จากคำกรະจำยได้และคำที่กรະจำยไม่ได้ ” (Sibawayh,1408 : 1/26)

เรื่องที่ 7 ท่านสี่บะวายสุกล่าวว่่า :

" الْفَاعِلُ الَّذِي لَمْ يَتَّعَدَهُ فِعْلُهُ إِلَى مَفْعُولٍ وَالْمَفْعُولُ الَّذِي لَمْ يَتَّعَدَ إِلَيْهِ فِعْلُ فَاعِلٍ وَلَمْ يَتَّعَدَهُ فِعْلُهُ إِلَى مَفْعُولٍ آخَرَ "

ความว่า : “ ประธานที่กริยา (ซึ่งเป็นกรรมกริยา) นั้นไม่ต้องการกรรม และกรรมนั้นที่กริยาของประธานนั้นไม่ต้องการกรรมอื่นใด ” (Sibawayh,1408 : 1/33)

ปัจจุบันอันนะหะวียูณได้กล่าวว่่า นั้น คือ เรื่องของสกรรมกริยาและอกรรมกริยานั้นเอง (متعدى ولازم) ดังนั้นคำว่่า มุตะอัดดี หรือ สกรรมกริยานักอักษรวิธีกกล่าวว่่า :

" الْفِعْلُ الْمُتَّعِدِيُّ هُوَ مَا يَتَّعَدِي أَثَرَهُ فَاعِلَهُ وَتَجَاوَرُهُ إِلَى الْمَفْعُولِ بِهِ، نَحْوُ : فَتَحَ طَارِقٌ الْأَنْدَلُسَ "

ความว่า : “ กริยาซึ่งเป็นสกรรมกริยานั้น คือ สกรรมกริยาที่ต้องการประธาน และลั่วงถึงกรรม (มัพอูลุมบิฮฺ) อาทิ ท่านฏอริกได้เปิดเมืองอันดาลูซ ” (Abd al-Ghaniy,1999 : 69)

ส่วนอกรรมกริยาท่านอับดุลเมาะนียได้ให้ความหมายอีกว่่า :

" الْفِعْلُ الْإِلَازِمُ مَا لَا يَتَعَدَّى أَثَرُهُ فَاعِلَهُ وَلَا يَجَاوِزُ إِلَى الْمَفْعُولِ بِهِ ؛ بَلْ يَكْتَفِي بِرَفْعِ فَاعِلِهِ دُونَ أَنْ يَخْتِاجَ إِلَى مَفْعُولٍ بِهِ، نَحْوُ ذَهَبَ عَلَيَّ "

ความว่า : “ กริยาซึ่งเป็นอกรรมกริยา คือ อิทธิพลของมันไม่ได้ทำให้เกิดอะไรอย่างใดต่อประธานและไม่ได้ล่วงอิทธิพลต่อกรรม เว้นแต่เพียงพอด้วยการรัพุดต่อประธานของมันโดยที่ไม่ได้ต้องการกรรม (มัพุลุมบิฮฺ) อาทิ ท่านอะลีไปแล้ว ” (‘Abd al-Ghaniy,1999 : 72)

เรื่องที่ 8 สิบะวัยฮุกกล่าวว่า :

" الْفَاعِلُ الَّذِي يَتَعَدَاهُ فِعْلُهُ إِلَى مَفْعُولٍ "

ความว่า : “ ประธานที่กริยานั้นต้องการกรรมเดียว ” (Sibawayh,1408 : 1/34)

หมายถึงเรื่องของสกรรมกริยา ซึ่งเป็นกริยาที่เพียงพอกับมีประธานโดยที่ไม่ต้องการต่อกรรมอีก

เรื่องที่ 9 สิบะวัยฮุกกล่าวว่า :

" الْفَاعِلُ الَّذِي يَتَعَدَاهُ فِعْلُهُ إِلَى مَفْعُولَيْنِ فَإِنْ شِئْتَ افْتَصَرْتَ عَلَى الْمَفْعُولِ الْأَوَّلِ وَإِنْ شِئْتَ تَعَدَّى إِلَى الثَّانِي كَمَا تَعَدَّى إِلَى الْأَوَّلِ "

ความว่า : “ ประธานที่สกรรมกริยาต้องการสองกรรม และหากท่านต้องการละกรรมอันแรกท่านสามารถละได้ หากท่านต้องการให้กริยา (ซึ่งเป็นสกรรมกริยา) นั้นมีกรรมที่สองเหมือนกับท่านต้องการให้สกรรมกริยานั้นต้องการกรรมแรก ” (Sibawayh,1408 : 1/37)

หมายถึง หนึ่งสกรรมกริยาต้องการสองกรรม ในเรื่องนี้สิบะวัยฮุกได้นำตัวอย่างว่า :

" أَعْطَى عَبْدُ اللَّهِ زَيْنًا دِرْهَمًا، وَكَسَوْتُ بَشْرًا الثِّيَابَ الْجَيَادَ "

ความว่า : “ ท่านอัลคูลลฮฺได้ให้เงินดิรฮัมแก่ท่านซัยดุและได้สวมเสื้อผ้าที่สวยงามให้แก่ท่านบะซารุ ” (Sibawayh,1408 : 1/37)

อัลลฮฺฮุตรีฮฺว่า :

﴿وَاخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ
الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَهْلِكُنَا بِمَا
فَعَلَّ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِن هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ
وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ
الْغَافِرِينَ﴾

(الأعراف : ١٥٥)

ความว่า : “ มูซาได้เลือก¹³⁴ จากพวกพ้องของเขาซึ่งชายเจ็ดสิบคน
สำหรับกำหนดเวลาของ¹³⁵ เราครั้นเมื่อความไหวอันรุนแรง¹³⁶ ได้
คร่าพวกเขา เขา¹³⁷ กล่าวว่า โอ้พระเจ้าแห่งข้าพระองค์ หาก
พระองค์ทรงประสงค์¹³⁸ แล้วพระองค์ก็ทรงทำลายพวกเขาไป
ก่อนแล้ว¹³⁹ และข้าพระองค์ด้วย พระองค์จะทรงทำลายพวกข้า
พระองค์เนื่องด้วยสิ่งที่บรรดาผู้โง่เขลาในหมู่พวกข้าพระองค์
ได้กระทำขึ้น¹⁴⁰ กระนั้นหรือ มัน¹⁴¹ มิใช่อื่นใดนอก
ทดสอบของพระองค์เท่านั้น พระองค์จะทรงให้ผู้ที่พระองค์ทรง
ประสงค์หลงผิด ไปเนื่องด้วยการทดสอบนั้นและจะทรงแนะนำ
ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์ พระองค์นั้นคือผู้ทรงคุ้มครองพวกข้า
พระองค์ ดังนั้นโปรดได้ทรงอภัยให้แก่พวกข้าพระองค์และเอ็นดู

¹³⁴ คือเลือกผู้ที่ไม่ได้ร่วมกระทำการเคารพสักการะลูกวัว

¹³⁵ คือกำหนดเวลาที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้ไว้แก่นบีมูซา กล่าวคือท่านนบีมูซาได้ขออนุญาตต่ออัลลอฮ์ที่จะนำพวกพ้อง
ของท่านจำนวนหนึ่งเข้าเฝ้าพระองค์เพื่อขออภัยต่อพระองค์เนื่องจากได้มีบุคคลในหมู่พวกเขากระทำความผิดโดยเคารพ
สักการะลูกวัวด้วยความโง่เขลา แล้วพระองค์ก็ทรงอนุญาตและกำหนดเวลาให้

¹³⁶ คือความไหวอันรุนแรงของภูเขาซึ่งพวกเขาไปชุมนุมกันเพื่อเข้าเฝ้าอัลลอฮ์นั้น ได้ทำให้พวกเขาเสียชีวิต

¹³⁷ คือท่านนบีมูซา

¹³⁸ คือทรงประสงค์จะทำลายพวกเขา

¹³⁹ คือก่อนที่จะมาเข้าเฝ้าพระองค์

¹⁴⁰ หมายถึงกระทำเคารพสักการะลูกวัว อนึ่งคำถามนี้หาใช่เป็นคำถามเพื่ออยากทราบก็หาไม่ หากแต่เป็นคำถาม
ในเชิงของความกรุณา กล่าวคือประหนึ่งท่านนบีมูซากล่าวว่า โปรดอย่าได้ทรงลงโทษพวกข้าพระองค์ เนื่องด้วย
ความคิดที่พวกโง่ ในหมู่ข้าพระองค์ได้ประกอบขึ้นเลย แล้วพระองค์ก็ทรงให้ทุกคนฟื้นคืนชีพ

¹⁴¹ หมายถึงการให้ภูเขาไหวอย่างแรงและทำให้ผู้ที่มาเฝ้าพระองค์เสียชีวิต

เมตดาพวกข้าพระองค์ด้วยเถิดและพระองค์นั้น คือ ผู้ทรงเข็ญ
กว่าในหมู่ผู้ภัยทั้งหลาย ”

(อัลอะฮฺรอฟ : 155)

คำว่า เกมะฮฺ (قومه) และ สับอีน (سبعين) ซึ่งเกมะฮฺเป็นกรรมแรกและสับอีน
เป็นกรรมที่สองของหนึ่งกริยาที่ว่า อิคตาระอะ (اختار) ในอายะฮฺข้างต้น

เรื่องที่ 10 ท่านสีบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" الْفَاعِلُ الَّذِي يَتَعَدَّاهُ فِعْلُهُ إِلَى مَفْعُولَيْنِ وَلَيْسَ لَكَ أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى أَحَدِ الْمَفْعُولَيْنِ
دُونَ الْآخَرَ (أفعال العلم والظن) "

ความว่า : “ ประชานที่สกรรมกริยานั้น ต้องการสองกรรม และท่านไม่สามารถ
ที่จะละกรรมใดกรรมหนึ่งจากทั้งสามกรรมนั้นได้ (บรรดาสกรรมกริยาซึ่งมี
ความหมายว่า เชื่อแน่และคาดนึก) ” (Sibawayh, 1408 : 1/39)

จากการสังเกตสำนวนของสีบะวัยฮฺดังกล่าวนี้ เห็นว่า ท่านสีบะวัยฮฺได้วาง
พื้นฐานหลักไวยากรณ์ตามแนวอัลกุรอานคั้งที่อัลลอฮฺได้ตรัสไว้ว่า :

﴿ إِنْهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ۖ وَنَرَاهُ قَرِيبًا ﴾

(المعارج : 6-7)

ความว่า : “ แท้จริงพวกเขา (มุซริกีน) มองเห็นการลงโทษว่าเป็น
เรื่องห่างไกล แต่เราเห็นมัน (การลงโทษ) นั้นเป็นเรื่องใกล้ ”

(อลมะอาริจญ์ : 6-7)

คำว่า ฮฺ (هُ) ซึ่งเป็นกรรมแรกและคำว่า บะอีดัน (بَعِيدًا) ซึ่งเป็นกรรมที่สองของคำ
ว่า ยะรอนนะ (يَرَوْنَ) นั้น คือคำกริยาซึ่งเป็นสกรรมกริยาที่ต้องการสองกรรมตามที่อันนะหฺวีฮฺนได้
เรียกกันว่า กริยาที่มีความหมายว่า เชื่อแน่ หรือ ภาษาอาหรับกล่าวว่า อัฟอาล อัลอิลมฺ (أفعال العلم)
เป็นกริยาที่มีความหมายเชิงในแง่มองเห็นด้วยจิตใจที่มีไม่มองเห็นด้วยสายตา

เรื่องที่ 11 สีบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" الْفَاعِلُ الَّذِي يَتَعَدَاهُ فِعْلُهُ إِلَى ثَلَاثَةِ مَفْعُولِينَ وَلَا يَجُوزُ لَكَ أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى مَفْعُولٍ مِنْهُمْ وَاحِدٌ دُونَ الثَّلَاثَةِ (المتعدي لثلاثة) "

ความว่า : “ ประธานที่กริยานั้นต้องการสามกรรมและไม่อนุญาตแก่ท่านที่จะละหนึ่งกรรมใดในสามกรรมนั้นได้ (คือ สกรรมกริยาที่ต้องการสามกรรม) ” (Sibawayh,1408 : 1/41)

จากประเด็นดังกล่าวนี้ท่านสืบะวัยฮฺได้นำตัวอย่างว่า :

" أَعْطَى عَبْدُ اللَّهِ زَيْدًا الْمَالَ إِعْطَاءً جَمِيلًا "

ความว่า : “ อับดุลลอฮฺได้ให้ทรัพย์สินแก่ซัยด์ ซึ่งเป็นการให้ที่ดีงาม ” (Sibawayh,1408 : 1/41)

คำว่า ซัยด์ (زيد) เป็นกรรณคำแรก อัลมาล (المال) เป็นกรรณคำที่สอง และอิอฏอออัน (إعطاء) เป็นกรรณคำที่สาม

ประเด็นที่ 2 สืบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" بَابُ الْمَفْعُولِ الَّذِي تَعَدَاهُ فِعْلُهُ إِلَى مَفْعُولٍ "

ความว่า : “ หมวดว่าด้วย กรรมที่กริยานั้นต้องการกรรม ” (Sibawayh,1408 : 1/41)

เมื่อสังเกตสำนวนดังกล่าว เป็นสำนวนที่ยากที่จะเข้าใจความต้องการของท่านสืบะวัยฮฺ แต่เมื่อสังเกตตัวอย่างในตำราของสืบะวัยฮฺเห็นว่า ท่านต้องการว่า กริยาที่ประธานของมันนั้นเป็นที่ไม่รู้จัก ซึ่งกริยา (สกรรมกริยา) นั้นต้องการสองกรรม

สืบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" كُسِيَ عَبْدُ اللَّهِ الثَّوْبَ " وَأَعْطَى عَبْدُ اللَّهِ الْمَالَ "

ความว่า : “ อับดุลลอฮฺได้ถูกสวมเสื้อผ้า และมีผู้ให้ทรัพย์สินแก่อับดุลลอฮฺ ” (Sibawayh,1408 : 1/41)

ในประเด็นนี้ เรื่องที่ 1 สืบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" الْمَفْعُولُ الَّذِي يَتَعَدَاهُ فِعْلٌ إِلَى مَفْعُولَيْنِ وَلَيْسَ لَكَ أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى وَاحِدٍ مِنْهُمَا دُونَ
الْآخَرَ (المبني للمجهول من المتعدى لثلاثة) "

ความว่า : “ ประชานที่สกรรมกริยาต้องการกรรมสองกรรมที่ท่านไม่สามารถจะละ
กรรมหนึ่งกรรมใดในสองกรรมนั้นได้ (คือ กริยาซึ่งประชานนั้นเป็นที่ไม่รู้จักส
กรรมสาม กรรม ” (Sibawayh,1408 : 1/41)

หมายถึงสกรรมกริยาที่ประชานของมันเป็นที่ไม่รู้จัก ซึ่งสกรรมนั้นต้องการสาม
กรรม จำนวนดังกล่าวนี้ท่านสิบะวัยฮฺได้นำตัวอย่างว่า :

" أُعْطِيَ عَبْدُ اللَّهِ التَّوْبَ إِعْطَاءً جَمِيلًا "

ความว่า : “ มีผู้ให้เสื้อผ้าแก่ท่าน अबดุลลอฮฺ ซึ่งเป็นการให้ที่สวยงาม ”
(Sibawayh,1408 : 1/43)

คำว่า अबดุลลอฮฺในตัวอย่างข้างต้น เป็นกรรมคำแรก คำว่า อัยเยาบ (التَّوْبَ) เป็น
กรรมคำที่สองและคำว่า อือฏออัน (إِعْطَاءً) เป็นกรรมคำที่สาม ซึ่งสามกรรมดังกล่าวนี้ซึ่ง
ประชานของกริยานั้นเป็นที่ไม่รู้จัก

เรื่องที่ 2 สิบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" مَا يَعْمَلُ فِيهِ الْفِعْلُ فَيَنْتَصِبُ وَهُوَ حَالٌ وَقَعَ فِيهِ الْفِعْلُ وَلَيْسَ بِمَفْعُولٍ "

ความว่า : “ คำที่กริยานั้นได้ทำหน้าที่ให้เป็นนศบ ซึ่งเป็นสภาพการณ์ (หาล) ที่
กริยาตกอยู่ในนั้น ซึ่งคำนั้นมีได้เป็นกรรม ” (Sibawayh,1408 : 1/44)

จากการสังเกตจำนวนของท่านสิบะวัยฮฺดังกล่าวตามที่ท่านกล่าวว่า ะลยสะ บิมัฟ
ฮูล (وليس بمفعول) นั้น ซึ่งความต้องการ คือ สภาพการณ์ (หาล) นั้น เพราะท่านได้ยกตัวอย่างเพื่อ
อธิบายเรื่องนี้ว่า :

" كَالتَّوْبِ فِي قَوْلِكَ كَسَوْتُ التَّوْبَ، وَفِي قَوْلِكَ كَسَوْتُ زَيْدًا التَّوْبَ "

ความว่า : “ เช่นคำว่า เสื้อผ้า ในการกล่าวของท่านว่า ฉันได้สวมเสื้อผ้า และในการ
กล่าวของท่านว่า ฉันได้สวมเสื้อผ้าให้แก่ท่านซัยด ” (Sibawayh,1408 : 1/44)

คำว่า อันเขบา (النُّوب) ซึ่งมีความหมายว่า เสื้อผ้า นั้น มิได้เป็นกาลที่กริยานั้นทำให้เป็นนัสบ แต่เป็นกรรมเหมือนกับอันเขบาจากคำว่า กะเสาตุ อัยเขบาอะ (كسوت النوب)

เรื่องที่ 3 สิบะวัยฮุกกล่าวว่า :

" الْفِعْلُ الَّذِي يَتَعَدَى إِسْمَ الْفَاعِلِ إِلَى إِسْمِ الْمَفْعُولِ وَاسْمِ الْفَاعِلِ وَالْمَفْعُولُ فِيهِ شَيْءٌ وَاحِدٌ "

ความว่า : “ สกรรมกริยาที่ให้นามประธานนั้นสกรรมถึงนามกรรมทั้งที่นามประธานและนามกรรมนั้น คือ สิ่งเดียวกัน ” (Sibawayh,1408 : 1/44)

คำว่า นามประธานและนามกรรมในตวับทซึ่งภาษาอาหรับกล่าวว่า อิสมุ อัลฟาอิล และอิสมุ อัลมัฟอูล (اسم الفاعل واسم المفعول) นั้น อิมามอัสสุยฎี้อธิบายว่า :

" يَقْضَى بِحَمَا الْإِسْمِ وَالْحَبْرُ "

ความว่า : “ ความต้องการทั้งสองนั้น คือ ประธานของประโยคและภาคแสดง (คอบรร) ” (al-Suyūṭī,1327 : 1/111)

ในเรื่องนี้อันนะหฺวียูนุคหลังต่อมากล่าวว่า นี้ คือ เรื่องของกริยาที่ว่า กานะ (كَانَ) และกริยาที่รับหน้าที่เหมือนกับกานะ นั้นเอง เพราะสิบะวัยฮุกได้อธิบายเรื่องนี้ว่า :

" وَذَلِكَ قَوْلُكَ : كَانَ وَيَكُونُ، وَصَارَ، وَمَا دَامَ ، وَلَيْسَ ، وَمَا كَانَ نَحْوَهُنَّ مِنَ الْفِعْلِ بِمَا لَا يَسْتَعْنَى عَنِ الْحَبْرِ . تَقُولُ : كَانَ عَبْدُ اللَّهِ أَخَاكَ "

ความว่า : “ และนั่น การกล่าวของท่าน คือ กานะ ยะกูนุ(كَانَ يَكُونُ) และศอเราะะ (صَارَ) และมาดามะ (مَا دَامَ) และลัยสะและคำที่คล้ายกับคำเหล่านี้ในบรรดากริยาที่ไม่สามารถที่จะไม่พึงพาทภาคแสดงได้ (คอบรร) ท่านกล่าวว่า กานะ อับดุลลอลฮุอะคอกะ (หมายถึง ท่านอับดุลลอลฮุอัน นั้น คือ ญาติของท่าน ” (Sibawayh,1408 : 1/45)

ท่านอรรเราะฎี้อีกกล่าวว่า :

" فِي كَانَ وَأَخْوَاتِهِ : ((لَمْ يَذْكُرْ سِبْيَانَهُ مِنْهَا سِوَى كَانَ صَارَ وَمَا دَامَ وَلَيْسَ، وَالظَّاهِرُ
غَيْرُ مَحْضُورَةٍ)) "

ความว่า : “ ในเรื่องของกานะและคำกริยาที่ทำหน้าที่เหมือนกับกานะนั้น ท่าน
สืบะวัยฮุได้กล่าวเกี่ยวกับกริยานั้น นอกจากคำว่า กานะ สอเราะะ มาดามะและลัษสะ
และความจริงนั้นท่านไม่ได้จำกัด ” (al-Radiy,1275 : 2/270)

เรื่องที่ 4 สืบะวัยฮุกล่าวว่า :

" هَذَا بَابٌ تُخْبِرُ فِيهِ عَنِ النَّكْرَةِ بِنَكْرَةٍ "

ความว่า : “ นี้ คือ เรื่องการทำภาคแสดง (คอบัร) จากนามไม่เจาะจงกับประธานไม่
เจาะจงในเรื่องของกานะ ” (Sibawayh,1408 : 1/54)

เดิมของเรื่องนี้ ตามหลักภาษาแล้ว คือ ประธานต้องเป็นนามเจาะจง (المعرفة) และ
ภาคแสดงต้องเป็นนามไม่เจาะจง แต่สืบะวัยฮุกล่าวว่า สามารถนำประธานไม่เจาะจงกับภาคแสดง
ไม่เจาะจงได้ตามที่ท่านได้นำตัวอย่างว่า :

" وَذَلِكَ قَوْلُكَ : مَا كَانَ أَحَدٌ مِثْلَكَ ، وَمَا كَانَ أَحَدٌ خَيْرَ مِنْكَ ، وَمَا كَانَ أَحَدٌ
مُجْتَرِيٍّ عَلَيْكَ "

ความว่า : “ และนั่น คือ การกล่าวของท่านว่า ไม่มีคนใดที่เหมือนกับเจ้า และไม่มี
คนที่ดีกว่าเจ้าและไม่มีคนใดที่กล้าหาญกว่าเจ้า ”

จากตัวอย่างข้างต้นที่ว่า “ อะหะคน มิษละกะ ” (أحد مثلك) “ อะหะคน คอยรูน
” (أحد خير) และ “ อะหะคน มุญตะริอ ” (أحد مجتريء) ซึ่งเป็นประธานและภาคแสดงด้วยนาม
ไม่เจาะจง

เรื่องที่ 5 สืบะวัยฮุกล่าวว่า :

" مَا أَجْرَى مُجْتَرِيٍّ لَيْسَ فِي بَعْضِ الْمَوَاضِعِ بِلُغَةِ أَهْلِ الْحِجَازِ ثُمَّ يَصِيرُ إِلَى أَصْلِهِ "

ความว่า : “ คำที่รับหน้าที่เหมือนหน้าที่ของคำลัษสะในบางเรื่องตามสำนวนภาษา
ของชาวอัลหิญาซหลังจากนั้นเปลี่ยนสภาพคำนั้น ให้เป็นคำเดิม ”
(Sibawayh,1408 : 1/57)

หมามถึงตัวบุรพบทคำว่า มา (ما) ซึ่งในภาษาของชาวอิญาซนั้น กล่าวว่า เป็นคำที่
รับหน้าเหมือนกับคำกานะ (كَانَ) ซึ่งทำให้ประธานของประโยค (المبتدأ) หรือ นามของตัวบุรพบท
คำว่า มา นั้นต้องอ่านด้วยรอฟอ

สีบะวัยฮุกกล่าวว่า :

"أَمَّا أَهْلُ الْحِجَازِ فَيُسَبِّهُنَّهَا بِلَيْسٍ إِذْ كَانَ مَعْنَاهَا كَمَعْنَاهَا "

ความว่า : “ ส่วนชาวแคว้นอิญาซนั้น พวกเขาทำให้มา (ما) นั้น คล้ายกับ ลัยสะ
(ليس) ซึ่งความหมายของมันนั้นเหมือนความหมายของลัยสะ” (Sibawayh,1408
: 1/57)

เรื่องที่ 6 สีบะวัยฮุกกล่าวว่า :

" مَا تَجْرِيهِ عَلَى الْمَوْضِعِ لَا عَلَى الْإِسْمِ الَّذِي قَبْلَهُ "

ความว่า : “ คำนามที่ตามอยู่หลังคำลา (لا) ต่อคำนามที่นำหน้าลา (لا)”
(Sibawayh,1408 :1/66)

สีบะวัยฮุกได้นำตัวอย่างในเรื่องนี้ว่า : (Sibawayh,1408 : 1/67)

" لَيْسَ زَيْدٌ بِجَبَّانٍ وَلَا بِجَيْلٍ "

ความว่า : “ ซัยคุนั้นมิใช่เป็นผู้ที่กล้ากลัวและขี้เหนียว ”

คำว่า บะคีลัน คำสุดท้ายนั้นอ่านด้วยนัสบ ซึ่ง เป็นคำที่ถูกเชื่อมกับคำว่า ญับบานที่
อ่านด้วยญรร เช่นเดียวกันสามารถอ่านได้ว่า บะคีลัน ตามคำที่นำหน้าลา (لا)

เรื่องที่ 7 สีบะวัยฮุกกล่าวว่า :

" مَا يَعْمَلُ عَمَلُ الْفِعْلِ وَلَمْ يَجْرِ مَجْرَى الْفِعْلِ وَلَمْ يَتَمَكَّنْ تَمَكُّنَهُ "

ความว่า : “ สิ่งที่ทำหน้าที่ของกริยาและไม่ได้ตามหลักการของกริยาโดยที่ไม่มั่นคง
อยู่” (Sibawayh,1408 : 1/72)

หมายถึงกริยาที่มีความหมายเชิงความประหลาดใจและชื่นชม ซึ่งในภาษาอาหรับ เรียกว่า ฟิอูล อัดตะอะอูบ วา อัลมัดหฺ (فعل التعجب والمدح)

ประเด็นที่ 3 สิบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" هَذَا بَابُ نَعَتِ الْمَعْرِفَةِ عَلَيْهَا "

ความว่า : “ นี่ คือ หมวดยกด้วย คุณลักษณะของนามเจาะจงต่อนามเจาะจง ” (Sibawayh,1408 : 2/5)

จากการสังเกตในเนื้อหาของเรื่องนี้ที่ได้เห็นในตำราของสิบะวัยฮฺนั้น เป็นประเด็นเกี่ยวกับค่านามเจาะจงทั้ง 7 ชนิด คือ นามเจาะจงด้วย อัล (ال) นามเจาะจงด้วยอะละมิยะฮฺ (ชื่อคน) นามเจาะจงด้วยการสนธิกัน นามเจาะจงด้วยนามอิชาระฮฺ นามเมาศูล นามเจาะจงด้วยสรรพนาม และนามเจาะจงด้วยมุนาดากับนามไม่เจาะจงมักศุอะฮฺ

อย่างเช่นนี้ สิบะวัยฮฺได้อธิบายในตำราของท่านอย่างชัดเจนว่า :

" فَالْمَعْرِفَةُ خَمْسَةٌ أَشْيَاءٌ : الْأَسْمَاءُ الَّتِي هِيَ أَعْلَامٌ خَاصَّةٌ وَالْمُضَافُ إِلَى الْمَعْرِفَةِ، وَالْأَلْفِ وَاللَّامِ وَالْأَسْمَاءُ الْمُبْهَمَةِ وَالْإِضْمَارِ "

ความว่า : “ และนามเจาะจงนั้น คือ มีห้าอย่าง ซึ่งเป็นบรรดานามที่มีสัญลักษณ์เฉพาะ คือ การสนธิค่านามเจาะจง การมีอะลิฟและลาม และนามอัลอิชาระฮฺ และคำสรรพนาม (Sibawayh,1408 : 2/5)

ประเด็นที่ 4 สิบะวัยฮฺกล่าวว่า :

" بَدَلُ الْمَعْرِفَةِ مِنَ التَّكْرَةِ وَالْمَعْرِفَةِ مِنَ الْمَعْرِفَةِ وَقَطْعُ الْمَعْرِفَةِ مُبْتَدَأٌ "

ความว่า : “ การแทนนามเจาะจงจากนามไม่เจาะจงและการแทนนามเจาะจงจากนามเจาะจงและการแยกนามเจาะจงนั้น เป็นมูบตะอะ ” (Sibawayh,1408 : 2/14)

ในหลักไวยากรณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ สิบะวัยฮฺได้กล่าวถึงส่วนขยายของคำ (ปะดัล) ไม่ว่าจะเป็นส่วนขยายกริยา ขยายประธาน ขยายคุณลักษณะนามก็ตาม ส่วนการแทนนามเจาะจงจากนามไม่เจาะจงนั้น สิบะวัยฮฺได้นำตัวอย่างว่า :

" مَرَزَتْ بِرَجُلٍ عَبْدَ اللَّهِ "

ความว่า : “ ท่านได้เดินผ่านชายท่านหนึ่ง ซึ่งเขา คือ ท่านอับลลอส ”
(Sibawayh,1408 : 2/14)

อย่างเช่นนี้อัลลอสได้ตรัสว่า :

﴿ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا
الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ
مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ لَتَهْدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ صِرَاطِ اللَّهِ
الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ
الْأُمُورُ ﴾

(الشورى : ๕๒-๕๓)

ความว่า : “ เช่นนั้นแหละเราได้วะฮีย์อัลกุรอานแก่เจ้าตามบัญชา
ของเรา เจ้าไม่เคยรูมาก่อนเลยว่าอะไรคือคัมภีร์ ละอะไรคือการ
ศรัทธาแต่เราได้ทำให้อัลกุรอานเป็นแสงสว่างเพื่อชี้แนะทาง
โดยนัยแก่ผู้ที่เราประสงค์จากปวงบ่าวของเรา และแท้จริงเจ้านั้น
จะได้รับการชี้แนะสู่ทางอันเที่ยงธรรมอย่างแน่นอน ซึ่งเป็นทาง
ของอัลลอสซึ่งสิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลายและสิ่งที่อยู่ในแผ่นดิน
เป็นกรรมสิทธิ์ของพระองค์ ฟังทราบเถิดกิจการทั้งหลายย่อม
ไปสู่อัลลอส ”

(อิซซุรอ : 52-53)

จากอายะฮ์ดังกล่าวที่ว่า ศีรอฎิลละฮฺ (صراط الله) ที่มีความหมายว่า ทางของอัลลอส
อยู่นั้น เป็นค่านามเจาะจง ซึ่งแทนค่านามที่ไม่เจาะจงจากคำตรัสที่ว่า ศีรอฎิม (صراط) ที่มีความหมาย
ว่า ทาง และนอกจากตัวอย่างที่สืบะวัยฮฺได้นำมานั้นแล้วยังมีอีกหลายตัวอย่างที่อิงอยู่ในตำราของ
ท่าน อย่างเช่น ท่านมาลิก เป็น คุวัยลิด อัลคุนาอียะฮ์ประพันธ์กวีแก่ภรรยาของท่านว่า :

" يَا مَيِّ إِن تَفْقِدِي قَوْمًا وَلَدَيْهِمْ
أَوْ تُخْلِسِيهِمْ فَإِنَّ الدَّهْرَ خَلَّاسُ "

" بِيَطْنِ عَزْرَعَرِ أَبِي الضَّمِيمِ عَبَّاسُ "

عَمْرُو وَعَبْدُ مَنْافٍ وَالَّذِي عَاهَدْتُ

ความว่า : “ โอ้แม่เจ้าเจ้าได้พลาดไป¹⁴²จากครอบครัวหนึ่งผู้ซึ่งที่เจ้าได้คลอดออกมา หรือ พวกเขาทุกล่วงพลาด¹⁴³ไป ซึ่งเวลานั้น คือ ผู้ผู้คร่ำอันแท้จริง อัมรฺ¹⁴⁴ และ อับคุมะนาฟและผู้ที่ท่านอับบาต¹⁴⁵ได้สตัยบันไว้กับพวกชนแห่งอรรอ¹⁴⁶ของอะบี อัจญอญม ” (al-Sakriy,1384 : 439)

จากบทประพันธ์ดังกล่าวที่ว่า อัมรฺ (عمرو) นั้น เป็นตัวอย่างที่ท่านสืบะวัยฮุกกล่าว ว่า การแยกจากค่านามเงาะจงซึ่งเป็นมุบตะดา (ประธานของประโยค) สามารถวิเคราะห์และอ่าน ได้สองแนว คือ อ่านด้วยรอฟอ ซึ่งเป็นมุบตะดา และอ่านด้วยนัสบ ซึ่งเป็นบะคัล (ส่วนขยาย) แทนจากคำว่า กุวมัน (قَوْمًا)

ประเด็นที่ 4 สืบะวัยฮุกกล่าวว่า :

" مَا يَنْتَصِبُ عَلَى التَّعْظِيمِ وَالْمَدْحِ "

ความว่า : “ คำที่ต้องอ่านด้วยนัสบต่อความเทิดทูนและชื่นชม ” (Sibawayh,1408 : 2/62)

ในเรื่องนี้สืบะวัยฮุกอธิบายในตำราของท่านว่า :

" وَإِنْ شِئْتَ جَعَلْتَهُ صِفَةً فَجَرَى عَلَى الْأَوَّلِ وَإِنْ شِئْتَ فَطَعْتَهُ فَاَبْتَدَأْتَهُ "

ความว่า : “ หากท่านต้องทำให้คำนั้นเป็นศิฟะฮฺ (คุณลักษณะนาม) ก็ต้องตามการ อ่านเหมือนคำแรก และหากท่านต้องการแยกจากคำแรก ท่านต้องทำให้เป็นมุบตะดา (ประธานของประโยค) (Sibawayh,1408 : 2/14)

จากข้อสังเกตคำอธิบายของสืบะวัยฮุกดังกล่าวนี้สามารถยกตัวอย่างและวิเคราะห์คำ ได้ว่า :

" الْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَمِيدِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَمِيدِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَمِيدِ "

¹⁴² พลาดไป หมายถึง เสียชีวิต

¹⁴³ ล่วงพลาดไป หมายถึง เสียชีวิตยังกระทันหัน

¹⁴⁴ อัมรฺ คือ อัมรฺ เป็น อับคุมะนาฟ เป็น กุศอญ

¹⁴⁵ อับบาต คือ อิบนู อับดุลมูฏอติบ อัลกูรอชีฮ์

¹⁴⁶ อรรอ คือ ชื่อของภูเขาที่ตั้งอยู่ในเมืองสุซัยล

ความว่า : “ มวลการสรรเสริญทั้งหลายนั้นเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ผู้ซึ่งทรงมหา
สรรเสริญ และมวลการสรรเสริญทั้งหลายนั้น คือ พระองค์ผู้ทรงมหาสรรเสริญ
และมวลการสรรเสริญทั้งหลายนั้น ข้าขอชื่นชมเทิดทูนแก่ผู้สรรเสริญนั้น ”

ดังนั้น คำว่า อัลหะมีดี (الْحَمِيدِ) อัลหะมีดุ (الْحَمِيدُ) และอัลหะมีดะ (الْحَمِيدَ) นั้น คำ
แรกนั้นวิเคราะห์ว่าเป็นลักษณะนามของคำว่าอัลลอฮ์ (الله) คำที่สองวิเคราะห์ว่าเป็นมุบตะดา หรือ
เป็นคอบรู คำที่สามวิเคราะห์เป็นกรรมจากกริยาที่ซ่อนอยู่ในตัวของประโยค

อย่างเช่นพื้นฐานของสืบะวัยฮ์ได้วางไว้ในตำราของท่านนั้น สามารถที่จะนำมา
ปฏิบัติแนวการอ่านภาษาอาหรับได้ตามหลักไวยากรณ์และไม่เพี้ยนจริงได้ เช่นการที่จะอ่านคำว่า :

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾

(الفاتحة : 1)

ความว่า : “ ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรง
เมตตาเสมอ ”

(อัลฟาติหะฮ์ : 1)

จากอายะฮ์ข้างต้นสามารถอ่านได้หลายแนวในคำที่ว่า อรเราะห์มาน ซึ่งอ่านได้ว่า
อรเราะห์มานู (الرَّحْمَنُ) อรเราะห์มานิ (الرَّحْمَنِ) และอรเราะห์มานะ (الرَّحْمَنِ) เช่นเดียวกับคำว่า อร
เราะห์มิ (الرَّحِيمِ) อรเราะห์หีมู (الرَّحِيمِ) และอรเราะห์หิมะ (الرَّحِيمِ)